

Συγγραφική Ομάδα ΕΚΠΑ

Ελληνική Γλώσσα

Οι αξίες μας: **Βοήθεια**

2η Τάξη Δημοτικού

Βιβλίο Μαθητή

1ο τεύχος

Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης

Συντονιστής/τρια / Αξιολογητής/τρια

Αξιολογητής/τρια

Αξιολογητής/τρια

Τεχνικός Εμπειρογνώμονας

Επικουρικός Εμπειρογνώμονας

**Υπεύθυνος/η Διδακτικού Πακέτου για το Ινστιτούτο
Εκπαιδευτικής Πολιτικής**

Γεωργία Ρογάρη
Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Ευανθία Πεσματζόγλου
Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Βασιλική Σύλβια Δεληγιαννίδου
Εν ενεργεία εκπαιδευτικός

Παναγιώτα Γιαννοπούλου
Πτυχιούχος Πληροφορικής

Ειρήνη Σταυριανού
Πτυχιούχος τεχνολογίας γραφικών τεχνών

Σταυρούλα Βούρβουλη
Σύμβουλος Β' ΙΕΠ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Συγγραφική Ομάδα ΕΚΠΑ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών**

Σειρά: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

**Ελληνική Γλώσσα
Οι αξίες μας: Βοήθεια**

2η Τάξη Δημοτικού

**Βιβλίο Μαθητή
1ο τεύχος**

Εταιρεία Αξιοποίησης και Διαχείρισης της Περιουσίας του Πανεπιστημίου Αθηνών

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΚΠΑ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνος Πράξης

Διονύσιος Μουρελάτος

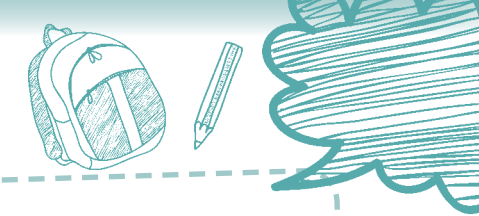
Σύμβουλος Α' του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αναπληρωτής Υπεύθυνος Πράξης

Στυλιανός Μαυρατζάς

Σύμβουλος Α' του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**«Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»**

Συντελεστές

Επιστημονική υπεύθυνη: Ευγενία Μαγουλά Καθηγήτρια Γλωσσολογίας ΕΚΠΑ

Υπεύθυνος έργου: Νικόλαος Θωμαΐδης Καθηγητής Αναλυτ. Χημείας ΕΚΠΑ, Πρόεδρος ΕΑΔΠΠΑ

Συντονισμός Δημοτικού: Γεωργία Στύλου Δρ. Εφαρμοσμένης γλωσσολογίας ΠΕ70 & Ευγενία Μαγουλά

Συντονισμός 2ης τάξης: Μαριγώ Πασπαλιάρη ΜΑ ΠΕ70

Συγγραφική ομάδα 2ης τάξης: Μαριγώ Πασπαλιάρη, Ευγενία Μαγουλά, Γεωργία Στύλου, Μυρτώ Γιαννάκη ΜΑ ΠΕ70, Όλγα Ξαντινίδου ΜΑ ΠΕ70, Αναστασία Ξυνογαλά ΠΕ70, Μαγδαληνή Παπάζογλου ΠΕ70

Επιμέλεια ύλης Λεξιλογίου: Αγγελική Ευθυμίου Καθηγήτρια Γλωσσολογίας Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Κριτική Ανάγνωση: Νεφέλη Γκάτσου Δρ. Γλωσσολογίας

Συμβουλευτική ομάδα σε ειδικά θέματα: Ευγενία Βασιλάκη Αν. Καθηγήτρια Γλωσσολογίας Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Χρύσα Κουράκη Δρ. Παιδικής Λογοτεχνίας Επικ. Καθηγήτρια, Αλεξία Ορφανού Δρ. Παιδαγωγικής ΕΔΙΠ ΕΚΠΑ

Εικονογράφηση: Ανδρέας Κιτανίδης

Σχεδιασμός, οπτική επιμέλεια & σελιδοποίηση: Νικολέττα Βασιλείου

Ηχογραφήσεις: Εργαστήριο Μουσικής, Ακουστικής Τεχνολογίας, Τμήμα Μουσικών Σπουδών ΕΚΠΑ: Αναστασία Γεωργάκη Καθηγήτρια, Ιωάννης Μαλαφής ΕΔΙΠ, Βίκτωρ Ματέλα ΜΑ

Δημιουργία ειδικών Ψηφιακών Μαθησιακών Αντικειμένων: Μαριγώ Πασπαλιάρη, Μυρτώ Γιαννάκη, Όλγα Ξαντινίδου, Αναστασία Ξυνογαλά, Μαγδαληνή Παπάζογλου

Συντονισμός & Τεχνική Επιμέλεια Ψηφιακών Μαθησιακών Αντικειμένων: Κωνσταντίνος Τσιμπάνης Μηχανικός Πληροφορικής ΕΚΠΑ

Δικαιούχος συγγραφής: ΕΑΔΠΠΑ-Εκδόσεις ΕΚΠΑ

Πρόλογος

Αγαπητά μας παιδιά,

Η σειρά βιβλίων «**ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ - ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**» δημιουργήθηκε με πολλή αγάπη και φροντίδα από την Ομάδα μας. Εκπαιδευτικοί, γλωσσολόγοι, εικονογράφοι και ειδικοί στους υπολογιστές συνεργαστήκαμε για να έχετε **όμορφα και χρήσιμα βιβλία** για το μάθημα της γλώσσας. Το Πανεπιστήμιο Αθηνών στήριξε αυτή την προσπάθεια, γιατί πιστεύει πως η ελληνική γλώσσα είναι ένα πολύτιμο δώρο για τον άνθρωπο και τον πολιτισμό.

Η γλώσσα είναι **δύναμη**. Μας βοηθά να επικοινωνούμε, να σκεφτόμαστε, να μοιραζόμαστε τα συναισθήματά μας. Μας συνδέει με την ιστορία και τον πολιτισμό μας, αλλά και μας οδηγεί στο μέλλον, καθώς με τα δικά μας έργα δημιουργούμε τον πολιτισμό του αύριο.

Ο τίτλος των βιβλίων μας είναι «**Οι αξίες μας**». Γιατί;

Επειδή οι αξίες της αγάπης, της βοήθειας, της φιλίας, της γνώσης συνοδεύουν τη ζωή. Μας χαρίζουν χαρά, μας οδηγούν στην πρόοδο και μας μαθαίνουν να ζούμε αρμονικά με τους άλλους.

Στο βιβλίο της 2η τάξης η αξία είναι η **Βοήθεια**. Ξεκινά με το γράμμα **Β**, όπως και η τάξη σας, το δεύτερο βήμα σας στο σχολείο. Μαζί θα ανακαλύψουμε πόσο σπουδαίο είναι να βοηθάμε, αλλά και να ζητάμε βοήθεια όταν τη χρειαζόμαστε.

Το βιβλίο της γλώσσας αποτελείται από:

- το Βιβλίο Μαθητή (ΒΜ)
- το Τετράδιο Εργασιών (ΤΕ)
- τα Ψηφιακά Μαθησιακά Αντικείμενα (ΨΜΑ).

Όλα αυτά συνδέονται και κάνουν τη μάθηση πιο ενδιαφέρουσα και ευχάριστη. Θα εργαστούμε ατομικά, αλλά και σε ομάδες, γιατί είναι ωραίο να μοιραζόμαστε τη γνώση και τις εμπειρίες.

Σας ευχόμαστε ένα όμορφο ταξίδι στον κόσμο με όχημα τη γλώσσα και τις αξίες.

Η Ομάδα του Πανεπιστημίου Αθηνών

- 1η Αγάπη
- 2η Βοήθεια ← Είμαστε εδώ!
- 3η Γνώση
- 4η Δράση
- 5η Επικοινωνία
- 6η Στόχοι

Ταυτότητα του βιβλίου

2η τάξη = Βοήθεια

- Σύγχρονο και ευχάριστο εγχειρίδιο που αναπτύσσει ολιστικά τη γλωσσική ικανότητα των παιδιών, με έμφαση στο κείμενο και την εικόνα, ώστε να καλλιεργούνται η ανάγνωση και η κατανόηση.
- Εστιάζει στην ακρόαση και την παραγωγή προφορικού λόγου μέσα από διαλόγους, αυθεντικές επικοινωνιακές δραστηριότητες και μικρές ομαδικές εργασίες.
- Οι 8 ενότητες αγγίζουν τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των παιδιών ενισχύοντας την αυτογνωσία, την ενσυναίσθηση και τη συνεργασία.
- Το λεξιλόγιο δίνεται με σύγχρονη διδακτική μεθοδολογία με έμφαση στο βασικό λεξιλόγιο, συνδυάζοντας λέξη και εικόνα με πρωτότυπες ασκήσεις κατανόησης και εμπλουτισμού.
- Η γραμματική, η σύνταξη και η ορθογραφία απορρέουν από τα κείμενα του Βιβλίου Μαθητή και παρουσιάζονται ανακαλυπτικά ώστε να ενισχύονται η παρατηρητικότητα και η λογική σκέψη. Στο Τετράδιο Εργασιών γίνεται εμπάθунση, εφαρμογή και εμπέδωση.
- Τα λογοτεχνικά κείμενα καλλιεργούν τη φαντασία, την ενσυναίσθηση και τη γλωσσική έκφραση, ενώ συμβάλλουν στην αγάπη για την ανάγνωση και την αισθητική απόλαυση
- Συνολικά, το βιβλίο εμπνέει αγάπη για τη γλώσσα και ενδυναμώνει την αυτοπεποίθηση των μαθητών στην επικοινωνία, την ανάγνωση και τη γραπτή έκφραση.

Διάρθρωση Διδακτικής Ενότητας

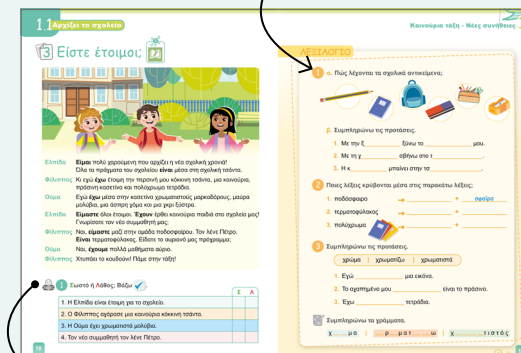

Συνοδευτικό υλικό διδασκαλίας

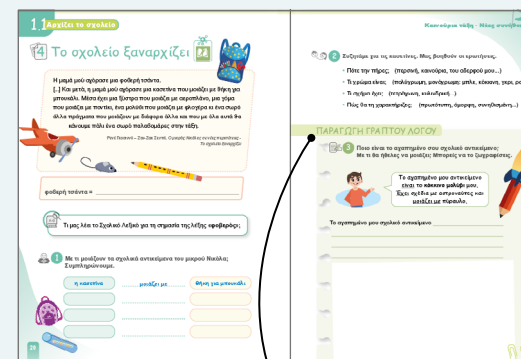
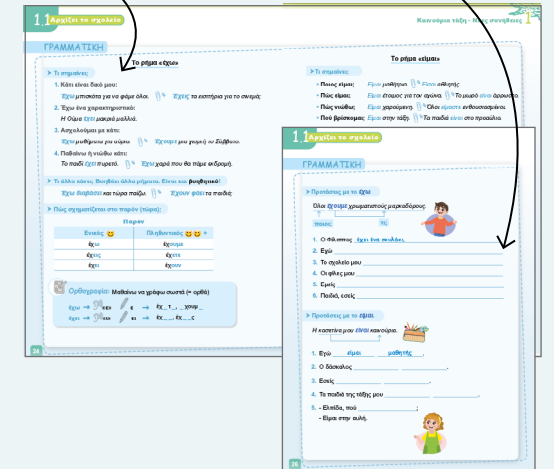
Βασικά ερωτήματα ενότητας

Ασκήσεις λεξιλογίου

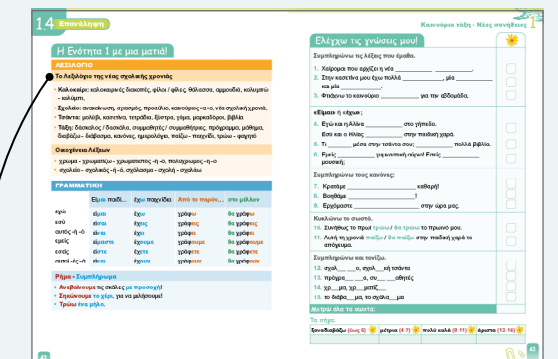

Άσκηση κατανόησης κειμένου

Θεωρία - Ασκήσεις γραμματικής

Παραγωγή γραπτού λόγου

Πίνακες επανάληψης

Σύμβολα

Η παρέα μας

ακουστικό κείμενο

παραγωγή προφορικού λόγου

κατανόηση γραπτού λόγου

συνεργασία σε προφορικό και γραπτό λόγο

κατανόηση προφορικού λόγου

παραγωγή γραπτού λόγου

λεξικό (Χρησιμοποιώ το *Πρώτο μου Λεξικό*, ΙΤΥΕ έντυπο και ψηφιακό)

σκέφτομαι - ιδέα

παρατηρώ, ενώνω, κυκλώνω

δημιουργική δραστηριότητα

ορθογραφία

Περιεχόμενα

1. Καινούρια τάξη - Νέες συνήθειες

1.1 Αρχίζει το σχολείο

1 Ανακοίνωση

2 Καλοκαιρινές αναμνήσεις

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

3 Είστε έτοιμοι;

4 Το σχολείο ξαναρχίζει

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

5 Πρώτη μέρα στο σχολείο

1.2 Συμφωνούμε μεταξύ μας

6 Οι κανόνες της τάξης μας

7 Το ημερολόγιο

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

8 Το πρόγραμμα της Ούμα

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

1.3 Σχολικές ιστορίες με... τρέλα!

9 Η Άννα και τα λάθη της

10 Οι λέξεις αλλιώς...

11 Πετάει, πετάει το σχολείο

Επανάληψη

2. Μίλα μου γι' αγάπη

2.1 Ταξίδι στον κόσμο των συναισθημάτων

1 Πώς νιώθεις σήμερα;

2 Τα συναισθήματα με λέξεις

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

3 Παρέα στο σπίτι

4 Όταν είπα «φτάνει»!

2.2 Οικογένεια και φίλοι, μια μεγάλη αγκαλιά

5 Είμαστε μια οικογένεια

6 Η ιστορία της Φραουλίσσας

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

7 Μια άλλη μέρα θα νικήσεις εσύ

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

8 Η Λίζα και το μικρό της αδερφάκι

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

2.3 Μια ιστορία, πολλά συναισθήματα...

9 Ο κήπος των συναισθημάτων

10 Η Γιασμίν και ο Χνούδης

Επανάληψη

Επετειακά

1 Όταν παίζαμε για τη νίκη, Καραγκιόζη μου

2 Το συσσίτιο

3 Ελπίδα

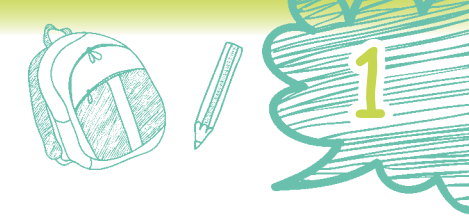
4 Ο Αρπατίλαος ο πρώτος

5 Ένα δώρο για τον μικρό Χριστό

6 Πρωτοχρονιά

Το γλωσσάρι μας

1 Καινούρια τάξη - Νέες συνήθειες

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Άραγε ποια δασκάλα θα έχουμε φέτος; Εκτός κι αν έχουμε δάσκαλο...

Το καλοκαίρι στο χωριό ήταν αξέχαστο!

Εμείς στην κατασκήνωση περάσαμε τέλεια!

Ελπίζω να κάνω νέους φίλους τώρα που ήρθα σ' αυτό το σχολείο!

Αρχίζω μαθήματα ζωγραφικής!

Εγώ γράφτηκα σε ομάδα ποδοσφαίρου.

Τι νέο θέλετε να κάνετε αυτή τη χρονιά;
Τι σας ενθουσιάζει περισσότερο;
Πού θέλετε να πάτε εκδρομή;
Πώς θέλετε να περνάτε τον ελεύθερο χρόνο σας;

1 Ανακοίνωση

Φίλιππε, πότε είναι ο Αγιασμός;

Κοίτα τι διαβάσαμε με τη μαμά μου στον πίνακα ανακοινώσεων του Σχολείου. Είναι και στην ιστοσελίδα.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Το σχολείο αρχίζει!

Σας περιμένουμε

τη Δευτέρα 11 Σεπτεμβρίου,

στις 9:00 το πρωί,

στο προαύλιο του σχολείου μας για το καλωσόρισμα και τον Αγιασμό.

Ευχόμαστε καλή σχολική χρονιά!

Η Διευθύντρια και οι Εκπαιδευτικοί του Σχολείου

Τι είναι η ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ;

Μια ανακοίνωση δίνει σημαντικές πληροφορίες για ένα γεγονός: **πότε και πού θα γίνει, ποιοι** το οργανώνουν.

Οι πληροφορίες της ανακοίνωσης

1. Τι θα γίνει;	καλωσόρισμα και _____
2. Ποια μέρα;	
3. Τι ώρα;	
4. Πού θα γίνει;	
5. Ποιος κάνει την ανακοίνωση;	

Συζητούμε στην τάξη.

α. Τι έγινε την πρώτη μέρα στο σχολείο μας;

β. Πώς πληροφορηθήκαμε για αυτό;

2 Καλοκαιρινές αναμνήσεις

Η Ελπίδα αφηγείται

Το καλοκαίρι πήγαμε διακοπές στη Σάμο, στο σπίτι του παππού και της γιαγιάς. Πρωί και απόγευμα πηγαίναμε στη θάλασσα με τα πόδια. Κολυμπούσαμε πολλή ώρα, κάναμε μακροβούτια και παίζαμε στην αμμουδιά.

Η γιαγιά μάς περίμενε πάντα με πεντανόστιμα φαγητά και γλυκά. Με τον παππού ψήναμε στην αυλή φρέσκα ψάρια. Πολύ καλά περνούσαμε!

Στην παραλία γνώρισα τον Αχιλλέα με την Κατερίνα και γίναμε φίλοι. Μια μέρα, βρήκαμε έναν αστερία, αλλά τον αφήσαμε στη θάλασσα για να ζήσει. Μου λείπει το νησί, ο παππούς και η γιαγιά, ο Αχιλλέας και η Κατερίνα. Τώρα, όμως, χαίρομαι που ξαναβρήκα τις φίλες και τους φίλους μου στο σχολείο!

Ο Φίλιππος αφηγείται

Το φετινό μας καλοκαίρι ήταν διαφορετικό, γιατί οι γονείς μας εργάζονταν. Όταν τελείωσε το σχολείο, πήγαμε στα καλοκαιρινά προγράμματα του Δήμου.

Το απόγευμα μαζευόμασταν στην πλατεία μέχρι αργά. Ήταν ωραία!

Όμως σιγά σιγά η παρέα αραίωνε. Ο Μάκης έφυγε για το χωριό και η Χανίνα σε κατασκήνωση. Τον Ιούλιο πήγα κι εγώ δύο εβδομάδες σε κατασκήνωση.

Εκεί γνώρισα πολλά παιδιά. Όταν γύρισα, τον Αύγουστο, είχαν φύγει σχεδόν όλοι.

Στην παιδική χαρά ήμασταν συνήθως εγώ κι ο αδερφός μου. Ευτυχώς, κάθε Σάββατο πηγαίναμε στη θάλασσα με τους θείους και τα ξαδέρφια μας. Τώρα όλοι γύρισαν και η παρέα μαζεύτηκε. Η παιδική χαρά είναι πάλι γεμάτη και περνάμε υπέροχα!

Σάμος

Προσοχή! ...εγώ **κι** ο αδερφός μου
Θυμήσου! **κι** = και

1 Συμπληρώνουμε τον πίνακα. Έπειτα συγκρίνουμε τις διαφορετικές διακοπές των δύο παιδιών.

	Ελπίδα	Φίλιππος
1. Πού πήγε;		
2. Με ποιους ήταν;		
3. Ποιους γνώρισε;		
4. Τι έκανε;		
5. Πώς ένιωθε;		

2 Σε ζευγάρια μιλάμε για τις διακοπές μας. Χρησιμοποιούμε τις ερωτήσεις του παραπάνω πίνακα.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

3 Γράφω πώς πέρασα το καλοκαίρι.

Φέτος το καλοκαίρι _____
 Στην αρχή, _____
 Έπειτα, _____
 Στο τέλος, _____
 Ένωσα _____ γιατί _____

3 Είστε έτοιμοι;

Ελπίδα **Είμαι** πολύ χαρούμενη που αρχίζει η νέα σχολική χρονιά! Όλα τα πράγματα του σχολείου **είναι** μέσα στη σχολική τσάντα.

Φίλιππος Κι εγώ **έχω** έτοιμη την περσινή μου κόκκινη τσάντα, μια καινούρια, πράσινη κασετίνα και πολύχρωμα τετράδια.

Ούμα Εγώ **έχω** μέσα στην κασετίνα χρωματιστούς μαρκαδόρους, μαύρα μολύβια, μια άσπρη γόμα και μια γκρι ξύστρα.

Ελπίδα **Είμαστε** όλοι έτοιμοι. **Έχουν** έρθει καινούρια παιδιά στο σχολείο μας! Γνωρίσατε τον νέο συμμαθητή μας;

Φίλιππος Ναι, **είμαστε** μαζί στην ομάδα ποδοσφαίρου. Τον λένε Πέτρο. **Είναι** τερματοφύλακας. Είδατε το αυριανό μας πρόγραμμα;

Ούμα Ναι, **έχουμε** πολλά μαθήματα αύριο.

Φίλιππος Χτυπάει το κουδούνι! Πάμε στην τάξη!

1 Σωστό ή Λάθος; Βάζω .

	Σ	Λ
1. Η Ελπίδα είναι έτοιμη για το σχολείο.		
2. Ο Φίλιππος αγόρασε μια καινούρια κόκκινη τσάντα.		
3. Η Ούμα έχει χρωματιστά μολύβια.		
4. Τον νέο συμμαθητή τον λένε Πέτρο.		

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

1 α. Πώς λέγονται τα σχολικά αντικείμενα;

β. Συμπληρώνω τις προτάσεις.

1. Με την ξ_____ ξύνω το _____ μου.
2. Με τη γ_____ σβήνω στο τ_____.
3. Η κ_____ μπαίνει στην τσ_____.

2 Ποιες λέξεις κρύβονται μέσα στις παρακάτω λέξεις;

1. ποδόσφαιρο → _____ + **σφαίρα**
2. τερματοφύλακας → _____ + _____
3. πολύχρωμα → _____ + _____

3 Συμπληρώνω τις προτάσεις.

χρώμα | χρωματίζω | χρωματιστά

1. Εγώ _____ μια εικόνα.
2. Το αγαπημένο μου _____ είναι το πράσινο.
3. Έχω _____ τετράδια.

 Συμπληρώνω τα γράμματα.

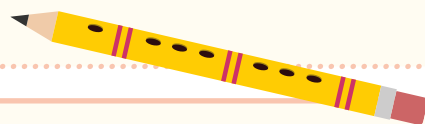
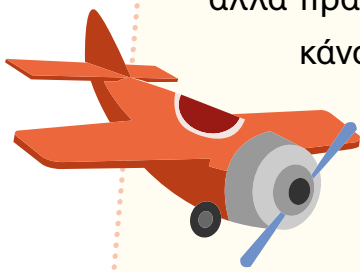
χ _____ μα | _____ ρ _____ μα τ _____ ω | χ _____ τιστός

4 Το σχολείο ξαναρχίζει

Η μαμά μου αγόρασε μια φοβερή τσάντα.
[...] Και μετά, η μαμά μου αγόρασε μια κασετίνα που μοιάζει με θήκη για μπουκάλι. Μέσα έχει μια ξύστρα που μοιάζει με αεροπλάνο, μια γόμα που μοιάζει με ποντίκι, ένα μολύβι που μοιάζει με φλογέρα κι ένα σωρό άλλα πράγματα που μοιάζουν με διάφορα άλλα και που με όλα αυτά θα κάνουμε πάλι ένα σωρό παλαβομάρες στην τάξη.

Ρενέ Γκοσιννύ – Ζαν-Ζακ Σενπέ, Ο μικρός Νικόλας σε νέες περιπέτειες - Το σχολείο ξαναρχίζει

φοβερή τσάντα = _____

Τι μας λέει το Σχολικό Λεξικό για τη σημασία της λέξης «φοβερός»;

1 Με τι μοιάζουν τα σχολικά αντικείμενα του μικρού Νικόλα; Συμπληρώνουμε.

η κασετίνα

.....μοιάζει με.....

θήκη για μπουκάλι

.....

.....

.....

2 Συζητάμε για τις κασετίνες. Μας βοηθούν οι ερωτήσεις.

- Πότε την πήρες; (περσινή, καινούρια, του αδερφού μου...)
- Τι χρώμα είναι; (πολύχρωμη, μονόχρωμη: μπλε, κόκκινη, γκρι, ροζ...)
- Τι σχήμα έχει; (τετράγωνη, κυλινδρική...)
- Πώς θα τη χαρακτήριζες; (πρωτότυπη, όμορφη, συνηθισμένη...)

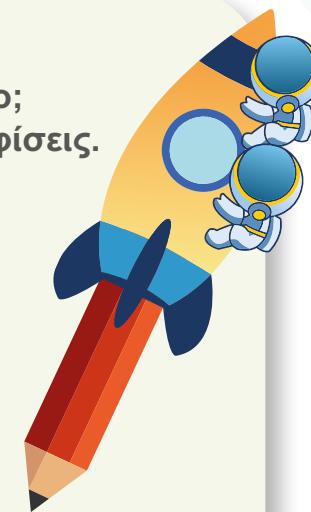
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

3 Ποιο είναι το αγαπημένο σου σχολικό αντικείμενο; Με τι θα ήθελες να μοιάζει; Μπορείς να το ζωγραφίσεις.

Το αγαπημένο μου αντικείμενο είναι το κόκκινο μολύβι μου. Έχει σχέδια με αστροναύτες και μοιάζει με πύραυλο.

Το αγαπημένο μου σχολικό αντικείμενο _____

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Το σχολείο και τα σχολικά αντικείμενα

1 Κυκλώνουμε τις λέξεις με τα χρώματα που ταιριάζουν. Μετά τις γράφουμε με αλφαβητική σειρά στην ομάδα τους.

τάξη | ομάδα | μολύβι | ξύστρα | γόμα | πρόγραμμα | τσάντα | συμμαθητές

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω	
σχολικά αντικείμενα	σχολείο
	πρόγραμμα
τσάντα	

Ορθογραφία: Λέξεις για το σχολείο και τα σχολικά αντικείμενα.

υ → μολύβι, ξύστρα

ει → σχολείο, αντικείμενο

μμ → πρόγραμμα, συμμαθητής / συμμαθήτρια

Οι λέξεις έχουν οικογένεια

Το βασικό μέρος της λέξης **σχολείο** ενώνεται με άλλα μέρη και φτιάχνει νέες λέξεις.

2 **α.** Γράφουμε τις λέξεις που σχηματίζονται.

σχολ-				
είο	άω	ασμα	ικός	ή
_____	_____	_____	_____	_____

β. Συμπληρώνουμε τις προτάσεις.

1. Κάθε πρωί πηγαίνω στο _____ με τα πόδια.
2. Το κουδούνι χτυπάει στο _____ και όλοι φεύγουμε.
3. Κάθε μέρα _____ στις τρεις το μεσημέρι.

3 Συνδυάζουμε το επίθετο **σχολικός**, **σχολική**, **σχολικό** με τα ουσιαστικά **περίπατος**, **τσάντα**, **λεωφορείο**, **τροχονόμος** και συμπληρώνουμε τις προτάσεις.

1. Ο σχολικός τροχονόμος μάς βοηθάει να περάσουμε τον δρόμο.
2. Στο _____ φοράμε ζώνη ασφαλείας.
3. Αύριο θα πάμε _____ στο κοντινό δασάκι.
4. Αγόρασα μια καινούρια _____.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Το ρήμα «έχω»

► Τι σημαίνει;

1. Κάτι είναι δικό μου:

Έχω μπισκότα για να φάμε όλοι. Έχεις τα εισιτήρια για το σινεμά;

2. Έχω ένα χαρακτηριστικό:

Η Ούμα έχει μακριά μαλλιά.

3. Ασχολούμαι με κάτι:

Έχω μαθήματα για αύριο. Έχουμε μια γιορτή το Σάββατο.

4. Παθαίνω ή νιώθω κάτι:

Το παιδί έχει πυρετό. Έχω χαρά που θα πάμε εκδρομή.

► Τι άλλο κάνει; Βοηθάει άλλα ρήματα. Είναι και βοηθητικό!

Έχω διαβάσει και τώρα παίζω. Έχουν φάει τα παιδιά;

► Πώς σχηματίζεται στο παρόν (τώρα);

Παρόν

Ενικός 😊	Πληθυντικός 😊😊+
έχω	έχουμε
έχεις	έχετε
έχει	έχουν

 Ορθογραφία: Μαθαίνω να γράφω σωστά (= ορθά)

έχω → «ε» ε → έχ_τ_, _χουμ_
 έχει → «ι» ει → έχ__, έχ_ _ς

Το ρήμα «είμαι»

► Τι σημαίνει;

- Ποιος είμαι; Είμαι μαθήτρια. Είσαι αθλητής.
- Πώς είμαι; Είμαι έτοιμος για τον αγώνα. Το μωρό είναι άρρωστο.
- Πώς νιώθω; Είμαι χαρούμενη. Όλοι είμαστε ενθουσιασμένοι.
- Πού βρίσκομαι; Είμαι στην τάξη. Τα παιδιά είναι στο προαύλιο.

► Τι κάνει; Συνδέει. Λέγεται και **συνδετικό!**

Ο Φίλιππος είναι ζωηρός.

► Πώς σχηματίζεται στο παρόν (τώρα);

Παρόν

Ενικός 😊	Πληθυντικός 😊😊+
είμαι	είμαστε
είσαι	είστε / είσαστε
είναι	είναι

 Ορθογραφία

είμαι → «ι» εί → __μαι, __μαστε
 είμαι → «ε» αι → είμ __, είσ __, είν __

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

► Προτάσεις με το έχω.

Όλοι έχουμε χρωματιστούς μαρκαδόρους.

↑
Ποιοι;

↑
Τι;

1. Ο Φίλιππος έχει ένα σκυλάκι.
2. Εγώ _____
3. Το σχολείο μου _____
4. Οι φίλες μου _____
5. Εμείς _____
6. Παιδιά, εσείς _____

► Προτάσεις με το είμαι.

Η κασετίνα μου είναι καινούρια.

1. Εγώ είμαι μαθητής.
2. Ο δάσκαλος _____
3. Εσείς _____
4. Τα παιδιά της τάξης μου _____
5. - Ελπίδα, πού _____;
- Είμαι στην αυλή.

5 Πρώτη μέρα στο σχολείο

1 Σωστό ή Λάθος; Βάζω ✓.

	Σ	Λ
1. Όλοι φωνάζουν τα παιδιά της ιστορίας «οι αχώριστοι».	✓	
2. Ο Τάσος γρατζουνάει τις χορδές της κιθάρας του.		
3. Ο Λουκάς λέει ότι πρέπει να περάσουν λίγες μέρες μέχρι τις διακοπές.		
4. Η Χλόη φτιάχνει τα μαλλιά της για τη φωτογραφία.		
5. Τα παιδιά θα έχουν φέτος καινούριο δάσκαλο.		

2 Ακούμε την ιστορία 2η φορά και αντιστοιχίζουμε.

1. Τζίνα
2. Λουκάς
3. Τάσος
4. κ. Ανδρέας
5. Ηλίας

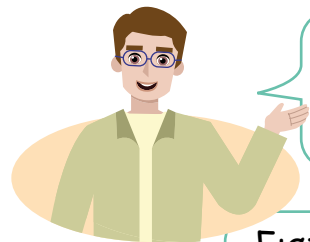
- α. Ας βγούμε όλοι μαζί μια φωτογραφία.
- β. Είμαι ενθουσιασμένη που θα πάω στο σχολείο!
- γ. Πότε είναι άραγε οι επόμενες διακοπές;
- δ. Το αγαπημένο μου παιχνίδι είναι η μπάλα.
- ε. Πείτε μου τα ονόματά σας.

3 Συζητάμε στην τάξη.

- Από τι φαίνεται ότι τα παιδιά είναι αχώριστα;
- Πώς καταλαβαίνουμε ότι νοιάζεται το ένα για το άλλο;

6 Οι κανόνες της τάξης μας

Παιδιά μου, σήμερα θα ασχοληθούμε με τους κανόνες της τάξης μας. Τι είναι ο **κανόνας**; Αφού πούμε τι ξέρουμε, μετά θα ανοίξουμε το Σχολικό Λεξικό μας.

Γιατί τους χρειαζόμαστε;

Με τους κανόνες ζούμε όλοι καλύτερα, λέει ο παππούς μου.

Οι κανόνες μας

1 Το πρωί ερχόμαστε στο σχολείο στην ώρα μας.

2 Ανεβαίνουμε και κατεβαίνουμε τις σκάλες με προσοχή!

3 Η τσάντα μας είναι πάντα καθαρή και οργανωμένη.

4 Ζητάμε άδεια για να σηκωθούμε.

5 Σηκώνουμε το χέρι μας για να μιλήσουμε.

6 Συνεργαζόμαστε και βοηθάμε ο ένας τον άλλον.

1 Βρίσκουμε και γράφουμε τον αριθμό του κανόνα που δεν ακολούθησαν τα παιδιά.

- α. Ξέχασα να βάλω το μπλοκ ζωγραφικής στην τσάντα μου.
- β. Κύριε, κύριε, να πω εγώ, εγώ;
- γ. Γράφε εσύ την άσκηση ενώ εγώ θα παίζω.
- δ. Πάω τουαλέτα...
- ε. Ωχ, δεν άκουσα το ξυπνητήρι και άργησα να ξυπνήσω...
- στ. Θα μπω πρώτος στην τάξη, αν τρέξω γρήγορα.

2 Μαθαίνουμε για τους κανόνες.

- α. Οι κανόνες είναι γραμμένοι στο «εμείς». Έχουμε συμφωνήσει όλοι για αυτούς.
- β. Σεβόμαστε και ακολουθούμε τους κανόνες της τάξης μας.
- γ. Αν ξεχαστούμε, διαβάζουμε ξανά τους κανόνες μας.

3 Γράφουμε και ζωγραφίζουμε έναν κανόνα για την τάξη μας.

Ο κανόνας μας

.....

.....

.....

7 Το ημερολόγιο

Ημερομηνία

Τρίτη, 12 Σεπτεμβρίου

Καλό μου ημερολόγιο,

Πώς νιώθω;

Φέτος πηγαίνω στη Β' τάξη. Δεν είμαι πια «πρωτάκι». Τι ωραία που έχω πάλι στο σχολείο τις φίλες και τους φίλους μου!

Πώς ήταν η ημέρα μου;

Ο Πέτρος, ο καινούριος συμμαθητής μας, στην αρχή φαινόταν ανήσυχος. Αλλά μετά, στο διάλειμμα, που παίζαμε όλοι μαζί, χαμογελούσε.

Σκέψεις

Πώς θα είναι η Β' τάξη;
Θα παίζω τα απογεύματα;
Θα έχω πολλά μαθήματα για το σπίτι;
Θα πηγαίνω στο κολυμβητήριο όπως και πέρσι; Αύριο θα φτιάξω το πρόγραμμα της εβδομάδας μου.

Χαίρομαι που ξεκινάει το σχολείο!

Το όνομά μας

Ούμα

1 Κυκλώνουμε τη σωστή απάντηση.

- Το κείμενο είναι
 - α σχολικό πρόγραμμα
 - β ημερολόγιο
- Ο Πέτρος είναι
 - α παλιός συμμαθητής
 - β καινούριος συμμαθητής
- Ο Πέτρος χαμογελούσε
 - α στο διάλειμμα
 - β πριν το διάλειμμα
- Η Ούμα πέρσι πήγαινε
 - α σε μάθημα χορού
 - β στο κολυμβητήριο

2 Παρατηρούμε το ημερολόγιο της Ούμα και συζητάμε.

1. Πώς ξεκινάει;
2. Πώς συνεχίζει;
3. Πώς τελειώνει;
4. Για ποιους μιλάει;
5. Γιατί γράφει στο ημερολόγιο.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

3 Γράφουμε για την πρώτη μέρα στο σχολείο. Οι λέξεις μάς βοηθούν.

πρώτη μέρα | νέα σχολική χρονιά | φίλους | καινούριος δάσκαλος | σκέφτομαι | φίλες

_____, Σεπτεμβρίου

Αγαπητό μου ημερολόγιο,

Σήμερα _____

Ένιωσα _____ γιατί _____

Μου αρέσει που _____

Φέτος, θέλω να... _____

8 Το πρόγραμμα της Ούμα

Τι περιέχει το πρόγραμμα; Πώς φτιάχνεται; Γιατί το χρειαζόμαστε;

Ωρες	Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή
8-2	σχολείο	σχολείο			
2-4	μεσημεριανό - ξεκούραση	μελέτη στο σχολείο			Αγγλικά
4-5	διάβασμα στο σπίτι	ξεκούραση			
6-8	κολυμβητήριο	παιχνίδι - ανάγνωση βιβλίου		θεατρική ομάδα	βόλτα με την οικογένεια
8.30	βραδινό - ύπνος	βραδινό - ύπνος			

Φτιάχνουμε το δικό μας πρόγραμμα στο τετράδιο.

πιάνο χαλκικά παιχνίδι ποδόσφαιρο
 χορός κινέζικα κιθάρα

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Είναι πρωί, είναι 12 το μεσημέρι, είναι 9 η ώρα.

Πώς περνώ τον χρόνο μου.

Ποιες είναι οι συνήθειές μου; Συμπληρώνω τα άρθρα.

το πρωί	
ξυπνάω	→ <u>το</u> ξύπνημα
μαθαίνω	→ ___ μάθημα
μελετώ	→ ___ μελέτη
παίζω	→ ___ παιχνίδι

το μεσημέρι	
σκολάω	→ ___ <u>σχόλασμα</u>
τρώω	→ ___ φαγητό
ξεκουράζομαι	→ ___ ξεκούραση

το απόγευμα	
κολυμπώ	→ ___ κολύμπι
διαβάζω	→ ___ <u>διάβασμα</u>

το βράδυ	
κοιμάμαι	→ ___ ύπνος

διάβασμα
 → ζμ
 → σμ

Παρατηρούμε τις εικόνες και μιλάμε για τις συνήθειές μας μέσα στην ημέρα.

Το πρωί, ... Το μεσημέρι, ...

Ορθογραφία: Μαθαίνω να γράφω τις λέξεις του πίνακα.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

A. Ρήμα - Πρόταση

1 Διαβάζουμε τους κανόνες της τάξης μας.

↓
 Το πρωί **ερχόμαστε** στο **σχολείο** στην ώρα μας.

Ανεβαίνουμε τις **σκάλες** με προσοχή!

Βοηθάμε τους **συμμαθητές** μας.

Σηκώνουμε το **χέρι** μας για να μιλήσουμε.

- Οι λέξεις με **κόκκινο** είναι τα _____.
- Οι λέξεις με **μπλε** δίπλα στο ρήμα είναι το **συμπλήρωμα**.

2 Συμπληρώνουμε τον πίνακα με τις λέξεις.

ΡΗΜΑ (τι κάνουμε;)	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ (τι, ποιον, πού;)
ερχόμαστε	στο σχολείο
ανεβαίνουμε	
βοηθάμε	
σηκώνουμε	

3 Γράφουμε ένα συμπλήρωμα για τα παρακάτω ρήματα.

ΡΗΜΑ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ
μπαίνουμε	
φτιάχνουμε	
διαβάζουμε	

B. Ρήμα - Χρόνος

Η Ούμα **γράφει τώρα** στο ημερολόγιο.

Η Ούμα **γράφει κάθε βράδυ** στο ημερολόγιο.

Η Ούμα **θα γράφει όλη τη χρονιά** στο ημερολόγιο.

Για να πούμε τι θα κάνουμε στο μέλλον, βάζουμε το «θα» πριν από το ρήμα.

1 Συμπληρώνουμε τους τύπους των ρημάτων.

	Παρόν (και κάθε μέρα)	Μέλλον (τι θα κάνω όλη τη χρονιά)
εγώ	γράφ <u>ω</u>	<u>θα</u> γράφω
εσύ	γράφ _____	<u>θα</u> γράφ _____
αυτός	γράφ _____	_____ γράφ _____
εμείς	γράφ _____	_____ γράφου _____
εσείς	γράφ _____	_____ γράφ _____
αυτοί	γράφ _____	_____ γράφ _____

2 Τι θα κάνω όλη τη χρονιά;

9 Η Άννα και τα λάθη της

Μια περιπέτεια γεμάτη λαθάκια για να μας θυμίσει πως όλοι κάνουμε λάθη.

- 1 Την ώρα του μαθήματος τελείως κατά **λάθος**, χωρίς κανένας να το δει η Άννα έκανε **λάθος**.
- 2 Η δασκάλα δεν το κατάλαβε που βλέπει σχεδόν τα **πάντα** και έτσι η Άννα γρήγορα το έβαλε στην **τσάντα**.
- 3 [...] Την άλλη μέρα: Την ώρα του μαθήματος στις μάθησης το **πάθος** η Άννα έκανε ξανά ακόμα ένα **λάθος**. [...]
- 4 Το βράδυ δεν κοιμήθηκε από την **αγωνία** τα δυο της λάθη κάνανε μεγάλη **φασαρία**.

Άννη Θεοχάρη, Το λάθος της Άννας

1 Κυκλώνουμε τη σωστή απάντηση.

- Το κείμενο είναι...
 - α** παραμύθι
 - β** ποίημα
- Η δασκάλα
 - α** είδε το λάθος
 - β** δεν είδε το λάθος
- Πόσα λάθη έκανε η Άννα συνολικά
 - α** ένα
 - β** δύο

Τα ποιήματα φτιάχνονται από στίχους, δηλαδή σειρές που έχουν ρυθμό. Όταν δύο στίχοι **ακούγονται το ίδιο στο τέλος**, τότε έχουμε **ομοιοκαταληξία**.

2 Συζητάμε.

- Τι έκανε η Άννα όταν κατάλαβε το λάθος;
- Γιατί δεν κοιμήθηκε το βράδυ;
- Πώς φαντάζεσαι ότι συνεχίζεται η ιστορία;

3 Η Νίνα έκανε κι αυτή λάθη, όπως η Άννα! Συμπληρώνουμε το ποίημα της Νίνας διαλέγοντας όποια λέξη μας ταιριάζει καλύτερα.

τρομερό - μυστικό | έκρυσε - έσβησε | βρίσκω - γράφω
 δύο - τρία | γράψιμο - μάθημα | τρόμαξε - γέλασε

Στο _____ η Νίνα,
 χωρίς να το σκεφτεί,
 _____ λαθάκια έκανε,
 δεν πρόσεξε πολύ!

Η Νίνα τότε _____,
 ποιος να το φανταστεί;
 τα λάθη της τα _____,
 μέσα σε μια στιγμή!

Το βράδυ όμως σκέφτηκε:
 «Δεν είναι _____!»
 Τα λάθη με βοηθάνε
 να _____ το σωστό!

Οι λέξεις αλλιώς...

Είμαι δασκάλα. Μάλιστα. Αλλά αυτό που έχω εγώ δεν είναι τάξη! Σκέτη αταξία είναι! Αυτά τα παιδιά δεν συμφωνούν ποτέ με τη δασκάλα τους. Όλο αντιρρήσεις. Δεν προλαβαίνω κάτι να πω κάτι κι αμέσως βλέπω χέρια να σηκώνονται.

«Κυρία, κυρία, κυρία... όχι, κυρία!»

Ένα πρωί μπαίνω στην τάξη μου χαρούμενη, κρατώντας ένα λουλούδι.

«Ξέρετε, παιδιά, τι λουλούδι είναι αυτό; Είναι ρόδο» λέω και το βάζω στο βάζο.

«Όχι, κυρία» πετάγεται ο Γιάννης «αποκλείεται να είναι ρόδο, ρόδο είναι το λουλούδι που έχει ρόδες...

...και με τις ρόδες του γυρίζει στον κήπο και πάει όπου έχει πιο πολύ ήλιο και πλησιάζει τα άλλα λουλούδια και μαθαίνει τα νέα τους...

...και άμα δεν το φροντίζουν και δεν του βρέχουν τα φύλλα και δεν το ποτίζουν βγαίνει από την πόρτα και βρίσκει άλλον κήπο να πάει...»

Άλλες φορές κάθομαι και τους ακούω να λένε τα δικά τους: «Και στην Καβάλα κανένα παιδί δεν περπατάει, να κουράζεται, όλα πάνε καβάλα στους ώμους του μπαμπά και του παππού ή καβάλα στο ποδήλατο...»

Πολύ την αγαπάω την τάξη μου. Την αταξία μου!

Παπαθεοδούλου Α., Όχι, κυρία!

1 Συζητάμε.

1. Τι είναι αυτό που δυσκολεύει τη δασκάλα;
2. Πώς εξήγησαν τα παιδιά τη λέξη «ρόδο»;
3. Πώς νιώθει η δασκάλα για την τάξη της;

2

α. Εξηγούμε και εμείς με αστείο τρόπο τις λέξεις.

ρόδο: το λουλούδι που έχει ρόδες

αχλάδι: _____

Τρίκαλα _____

Καστοριά: _____

β. Σε ζευγάρια φανταζόμαστε μια αστεία ιστορία για μία από τις λέξεις που εξηγήσαμε και τη λέμε στην τάξη.

3

Ζωγραφίζουμε την πόλη «Καβάλα», όπως τη φαντάζονται τα παιδιά.

11 Πετάει, πετάει το σχολείο

Τρία κολλητά φιλαράκια, που τρελαίνονταν για παιχνίδι, πήγαιναν στο σχολείο με βαριά καρδιά. Βαριόντουσαν την αλφαβήτα, την αριθμητική και την ορθογραφία. Μόνο η ζωγραφική τους άρεσε. Τους άρεσε βέβαια και το διάλειμμα, τους άρεσε πολύ σαν το προφιτερόλ και το παγωτό σοκολάτα.

- Αχ, αυτό το σχολείο, έλεγε ο ένας που είχε μεγάλη φαντασία, αχ, να είχε φτερά και να πετάγαμε την ώρα του μαθήματος πάνω απ' την πόλη!
- Και να παίζαμε εκεί ψηλά με τα σύννεφα και τα πουλιά, συμπλήρωσε ο άλλος, που είχε κι αυτός μεγάλη φαντασία.

[...] Ζωγράφισαν λοιπόν κάτι τεράστια φτερά, κόκκινα και γαλάζια. Ζωγράφισαν και πουλιά, ζωγράφισαν και πεταλούδες πολύχρωμες σαν λουλούδια.

Την άλλη μέρα το πρωί, την ώρα της αριθμητικής, άρχισε ξαφνικά το σχολείο να **υψώνεται** σιγά σιγά στον ουρανό πάνω από την πόλη! Ναι, πετούσε με τα φτερά που του είχαν ζωγραφίσει τα δύο φιλαράκια και με τα φτερά των ζωγραφιστών πουλιών και πεταλούδων.

Στην αρχή τρομοκρατήθηκε η δασκάλα. Φώναζαν φοβισμένοι οι μαθητές. Μόνο τα δύο φιλαράκια χαμογελούσαν πονηρά. Ήταν ευτυχισμένα γιατί κατάλαβαν πως η ευχή τους έπιασε. Το σχολείο τους πράγματι πετούσε!

Χρήστος Μπουλώτης, *Πετάει, πετάει το σχολείο*

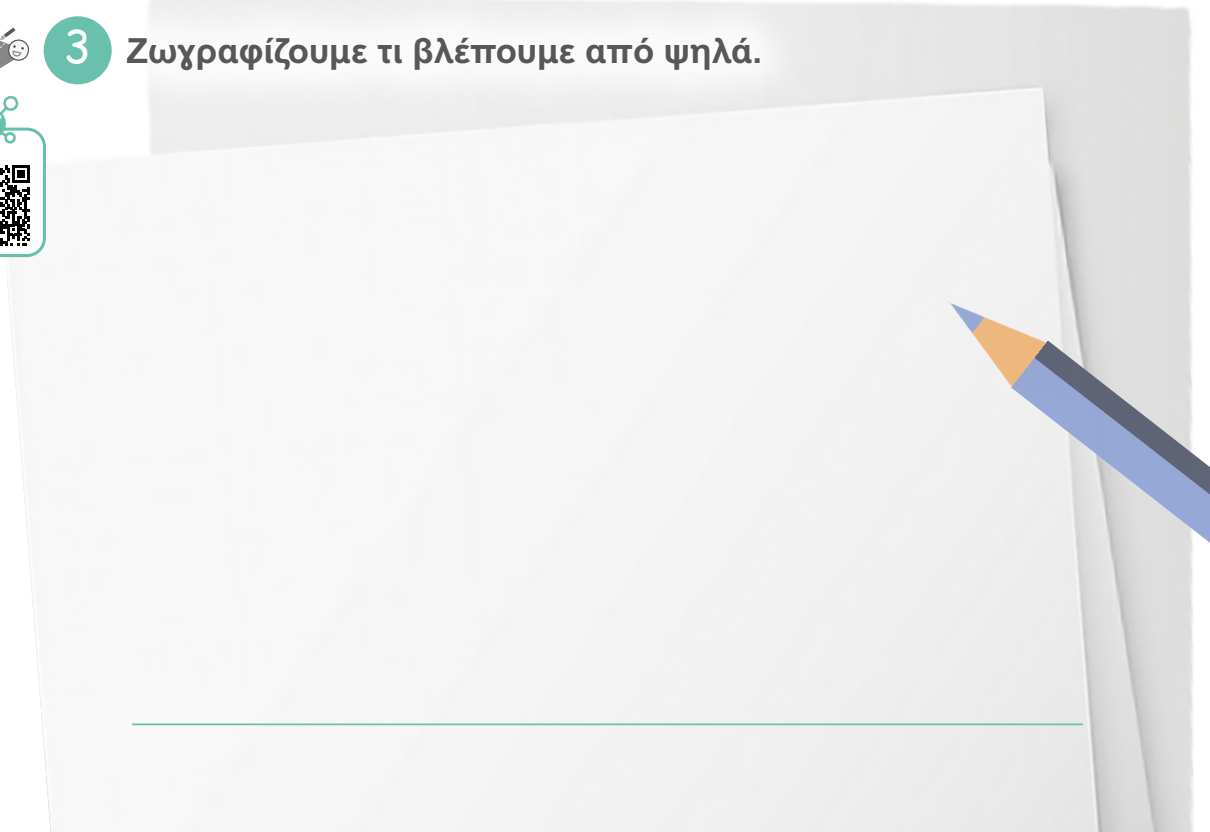
Τι σημαίνει η λέξη «**υψώνεται**»; Ποια λέξη κρύβεται μέσα σ' αυτήν; Αναζητούμε στο λεξικό τη λέξη **ύ** __ __ **ς**.

1 Σωστό ή Λάθος; Βάζω .

	Σ	Λ
1. Οι δύο φίλοι τρελαίνονταν για το σχολείο.		
2. Βαριόντουσαν τη γλώσσα και τα μαθηματικά.		
3. Τους άρεσε η ζωγραφική και το διάλειμμα.		
4. Τα παιδιά ζωγράφισαν φτερά στο σχολείο τους, πουλιά και πεταλούδες.		
5. Όλα τα παιδιά ήταν χαρούμενα όταν το σχολείο άρχισε να πετάει.		

2 Αν το σχολείο μας πετούσε, τι θα βλέπαμε από ψηλά; Πού θα θέλαμε να πάει το ιπτάμενο σχολείο μας;

3 Ζωγραφίζουμε τι βλέπουμε από ψηλά.

Η Ενότητα 1 με μια ματιά!

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Το Λεξιλόγιο της νέας σχολικής χρονιάς

- **Καλοκαίρι:** καλοκαιρινές διακοπές, φίλοι / φίλες, θάλασσα, αμμουδιά, κολυμπώ - κολύμπι,
- **Σχολείο:** ανακοίνωση, αγιασμός, προαύλιο, καινούριος -α -ο, νέα σχολική χρονιά,
- **Τσάντα:** μολύβι, κασετίνα, τετράδια, ξύστρα, γόμα, μαρκαδόροι, βιβλία
- **Τάξη:** δάσκαλος / δασκάλα, συμμαθητές / συμμαθήτριες, πρόγραμμα, μάθημα, διαβάζω - διάβασμα, κανόνες, ημερολόγιο, παίζω - παιχνίδι, τρώω - φαγητό

Οικογένεια Λέξεων

- χρώμα - χρωματίζω - χρωματιστός -ή -ό, πολύχρωμος -η -ο
- σχολείο - σχολικός -ή -ό, σχόλασμα - σχολή - σχολάω

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

	Είμαι παιδί...	έχω παιχνίδια	Από το παρόν...	στο μέλλον
εγώ	είμαι	έχω	γράφω	θα γράφω
εσύ	είσαι	έχεις	γράφεις	θα γράφεις
αυτός -ή -ό	είναι	έχει	γράφει	θα γράφει
εμείς	είμαστε	έχουμε	γράφουμε	θα γράφουμε
εσείς	είστε	έχετε	γράφετε	θα γράφετε
αυτοί -ές -ά	είναι	έχουν	γράφουν	θα γράφουν

Ρήμα - Συμπλήρωμα

- **Ανεβαίνουμε** τις σκάλες **με προσοχή!**
- **Σηκώνουμε το χέρι,** για να μιλήσουμε!
- **Τρώω ένα μήλο.**

Ελέγχω τις γνώσεις μου!

Συμπληρώνω τις λέξεις που έμαθα.

1. Χαίρομαι που αρχίζει η νέα _____ .
2. Στην κασετίνα μου έχω πολλά _____, μία _____ και μία _____ .
3. Φτιάχνω το καινούριο _____ για την εβδομάδα.

«Είμαι» ή «έχω»;

4. Εγώ και η Αλίνα _____ στο γήπεδο.
Εσύ και ο Ηλίας _____ στην παιδική χαρά.
5. Τι _____ μέσα στην τσάντα σου; _____ πολλά βιβλία.
6. Εμείς _____ γυμναστική αύριο! Εσείς _____ μουσική;

Συμπληρώνω τους κανόνες:

7. Κρατάμε _____ καθαρή!
8. Βοηθάμε _____!
9. Ερχόμαστε _____ στην ώρα μας.

Κυκλώνω το σωστό.

10. Συνήθως το πρωί **τρώω** / **θα τρώω** το πρωινό μου.
11. Αυτή τη χρονιά **παίζω** / **θα παίζω** στην παιδική χαρά το απόγευμα.

Συμπληρώνω και τονίζω.

12. σχολ__ __ο, σχολ__ __κή τσάντα
13. πρόγρα__ __α, συ__ __αθητές
14. χρ__ __μα, χρ__ __ματιζ__
15. το διάβα__ __μα, το σχόλα__ __μα

Μετρώ όλα τα σωστά:

Τα πήγα:

ξαναδιαβάζω (έως 6)	μέτρια (4-7)	πολύ καλά (8-11)	άριστα (12-15)
---------------------	--------------	------------------	----------------

Πώς νιώθουν τα παιδιά εδώ;
Πώς νιώθουμε εμείς σήμερα;
Πώς αισθανόμαστε μέσα στην οικογένεια;
Καταλαβαίνουμε πώς νιώθουν οι άλλοι;

Έδεσα τα κορδόνια
μόνη μου! Γιούπι!
Είμαι τόσο χαρούμενη!

Χμμ... εγώ ακόμα προσπαθώ.
Δεν απογοητεύομαι όμως.

Ο αδερφός μου, παίρνει
συνέχεια τα παιχνίδια
μου... Με νευριάζει!

Μα είναι μόνο τεσσάρων
χρονών! Μη θυμώνεις!

Ο δικός μου αδερφός
σπουδάζει στο πανεπιστήμιο.
Τον θαυμάζω!

Νιώθω χαρούμενη που θα μιλήσουμε για τα συναισθήματα.

Κι εγώ θέλω να καταλάβω πώς αισθάνομαι...

1 Πώς νιώθεις σήμερα;

Σήμερα το πρωί η Σοφία δεν ήθελε να σηκωθεί από το ζεστό της κρεβάτι. Πήγε στο σχολείο με κακή διάθεση. Μόλις είδε τη φίλη της τη Ζωή έτρεξε να της μιλήσει. Αλλά η Ζωή μιλούσε με την Παυλίνα και δεν της έδωσε σημασία. Και τότε έγινε κάτι τρομερό! Τα αυτιά της έγιναν κόκκινα, τα μάτια της μεγάλωσαν και ο φοβερός ΘΥΜΟΣ άρχισε να μουγκρίζει.

Στεφανί Κουτιριέ - Μορέν Πουανιονέκ, Πώς νιώθεις σήμερα;

1 Σωστό ή Λάθος; Βάζω

	Σ	Λ
1. Η Σοφία σήμερα ήθελε να πάει σχολείο.		
2. Μόλις είδε τη φίλη της την Παυλίνα, έτρεξε να της μιλήσει.		
3. Η Ζωή δεν της έδωσε σημασία.		
4. Η Σοφία θύμωσε.		

2 Διαλέγω τη σωστή απάντηση.

- Για ποιο συναίσθημα μιλάει το κείμενο;
 - α βαρεμάρα
 - β θυμό
 - γ λύπη
- Ο θυμός μοιάζει με:
 - α παντζάρι
 - β βόμβα
 - γ τέρας

3 Μπορούμε να καταλάβουμε τη Σοφία; Διαβάζουμε και παίζουμε τους διαλόγους.

Τώρα, καταλαβαίνουμε καλύτερα τον θυμό της; Συζητάμε.

2 Τα συναισθήματα με λέξεις

Εμείς όταν νιώθουμε θυμό πώς αντιδρούμε;

Μπορούμε να ρωτήσουμε την ψυχολόγο του σχολείου μας.

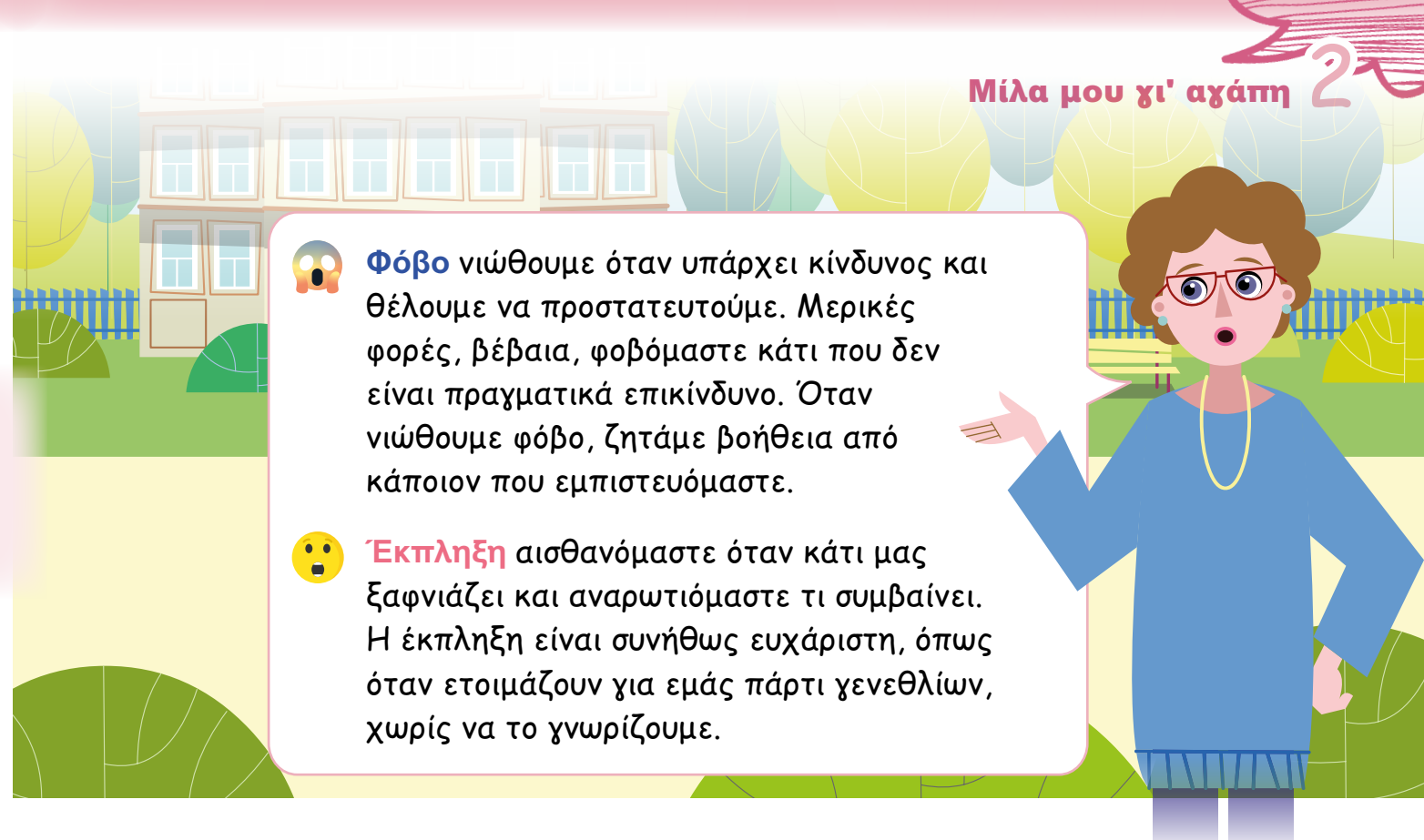
Φυσικά, μπορώ να σας περιγράψω τα βασικά συναισθήματα!

 Χαρά νιώθουμε όταν παίζουμε με τους φίλους μας, όταν πετυχαίνουμε κάτι δύσκολο ή όταν είμαστε με την οικογένειά μας. Όταν είμαστε χαρούμενοι, συχνά χαμογελάμε.

 Λύπη αισθανόμαστε όταν χάνουμε κάτι αγαπημένο ή όταν δεν μπορούμε να κάνουμε αυτό που θέλουμε. Θα νιώσουμε καλύτερα όταν μιλήσουμε σε κάποιον που εμπιστευόμαστε.

Όταν είμαι λυπημένη, θέλω να κλάψω.

Εγώ κλαίω, όταν είμαι φοβισμένος.

 Φόβο νιώθουμε όταν υπάρχει κίνδυνος και θέλουμε να προστατευτούμε. Μερικές φορές, βέβαια, φοβόμαστε κάτι που δεν είναι πραγματικά επικίνδυνο. Όταν νιώθουμε φόβο, ζητάμε βοήθεια από κάποιον που εμπιστευόμαστε.

 Έκπληξη αισθανόμαστε όταν κάτι μας ξαφνιάζει και αναρωτιόμαστε τι συμβαίνει. Η έκπληξη είναι συνήθως ευχάριστη, όπως όταν ετοιμάζουν για εμάς πάρτι γενεθλίων, χωρίς να το γνωρίζουμε.

1 Αντιστοιχίζουμε τα συναισθήματα με την περιγραφή.

- 1. χαρά
- 2. λύπη
- 3. φόβος
- 4. έκπληξη

- α. νιώθουμε ότι κάτι κακό θα συμβεί.
- β. αισθανόμαστε ξάφνιασμα
- γ. νιώθουμε όμορφα και χαμογελάμε.
- δ. αισθανόμαστε άσχημα και θέλουμε να κλάψουμε.

2 Πότε νιώθουμε ή νιώσαμε κάποιο από αυτά τα συναισθήματα; Συζητάμε και γράφουμε μία πρόταση για ένα συναίσθημα.

Ίωνας: Ένιωσα μεγάλη χαρά όταν γεννήθηκε ο αδερφός μου!

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

1 Αναζητούμε τη λέξη «συναίσθημα» στο Σχολικό Λεξικό.

Παρατηρούμε τον πίνακα και συμπληρώνουμε με λέξεις που δείχνουν συναισθήματα.

	😊	😞
Ρήμα	χαίρομαι,	στενοχωριέμαι,
Ουσιαστικό	χαρά,	στενοχώρια,

2 Συμπληρώνουμε τις προτάσεις.

- Όταν νιώθω μεγάλη χαρά, χοροπηδώ !
- Όταν νιώθουμε στενοχώρια, _____ .
- Εσύ τι κάνεις όταν λυπάσαι;
- Εγώ συνήθως _____ .
- Εγώ φοβάμαι το σκοτάδι. Εσύ;
- Εγώ φοβάμαι _____ .
- Όταν ενθουσιάζομαι _____ !
- Όταν είμαστε σε κίνδυνο, _____ .

3 α. Πόσο πολύ ή λίγο νιώθουμε κάθε συναίσθημα;

Σήμερα έχω πολλή χαρά γιατί είναι η γιορτή μου!

Ο αδερφός μου νιώθει μεγάλη αγωνία για τον σημερινό αγώνα μπάσκετ.

β. Διάλεξε όποια επίθετα θέλεις και γράψε τα μαζί με τα συναισθήματα.

πολύς - πολλή - πολύ
μεγάλος - μεγάλη - μεγάλο
τρομερός - τρομερή - τρομερό

επίθετο + συναίσθημα
μεγάλος θυμός

θυμός	χαρά	ενθουσιασμός
μεγάλος θυμός		

γ. Μιλάμε για τα συναισθήματά μας χρησιμοποιώντας τις φράσεις του πίνακα. Γράφουμε μια πρόταση.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Ρήμα - Φωνή

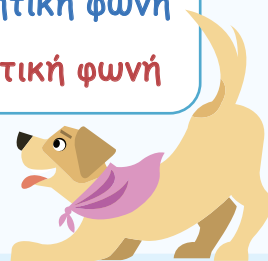
Διαβάζουμε τα παραδείγματα.

- Εγώ νιώθω χαρούμενη. → εγώ νιώθω
- Εγώ αισθάνομαι κούραση. → εγώ αισθάνομαι
- Εγώ δουλεύω από το σπίτι. → εγώ δουλεύω
- Εγώ εργάζομαι στο Μουσείο. → εγώ εργάζομαι

Τι παρατηρούμε;

Τα ρήματα έχουν **ΦΩΝΗ!**

- Όταν το ρήμα στο «εγώ» τελειώνει σε **-ω** → **Ενεργητική φωνή**
- Όταν το ρήμα στο «εγώ» τελειώνει σε **-μαι** → **Παθητική φωνή**

Συμπληρώνω τον πίνακα με τα ρήματα.

εγώ	Ενεργητική φωνή	Παθητική φωνή
	—	
		—

! Προσοχή!

- Κάποια ρήματα έχουν ενεργητική και παθητική φωνή: πλένω-πλένομαι
- Ορισμένα έχουν μόνο ενεργητική φωνή: θέλω, τρέχω
- Άλλα έχουν μόνο παθητική φωνή: αισθάνομαι, χαίρομαι

Βλέπουμε πώς κλίνονται.

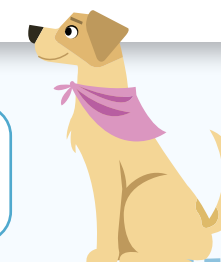
Ενεργητική φωνή

εγώ	πλένω
εσύ	πλένεις
αυτός, -ή, -ό	πλένει
εμείς	πλένουμε
εσείς	πλένετε
αυτοί, -ές, -ά	πλένουν

Παθητική φωνή

εγώ	πλένομαι
εσύ	πλένεσαι
αυτός, -ή, -ό	πλένεται
εμείς	πλενόμαστε
εσείς	πλένεστε
αυτοί, -ές, -ά	πλένονται

εσείς πλένετε
αυτός πλένεται

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Ορθογραφία: Μαθαίνουμε τις καταλήξεις των ρημάτων στο παρόν για την ενεργητική και την παθητική φωνή.

Κλίνουμε τα 2 ρήματα χωρίς να τα βλέπουμε. Υπάρχουν 2 τύποι που ακούγονται το ίδιο. Τους εντοπίζουμε στον πίνακα. Σε ποια πρόσωπα είναι;

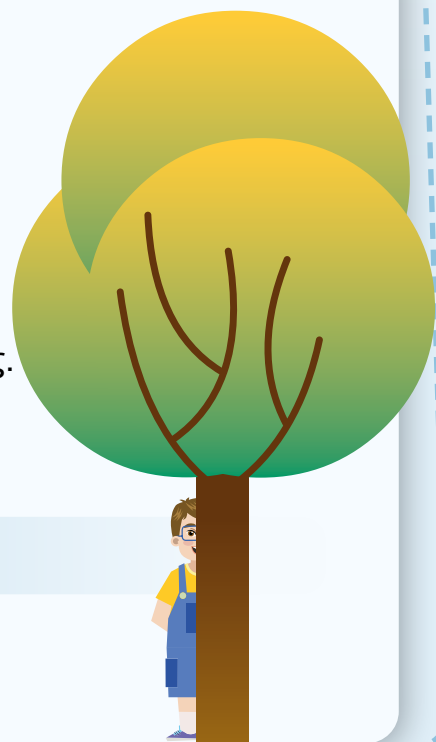
Η γατούλα μου πλένεται μόνη της!

Εσείς πλένετε τον γάτο σας.

Συμπληρώνουμε **-εται** ή **-ετε**.

1. Εσείς λύν_____ τα προβλήματα ομαδικά.
2. Το μυστήριο λύν_____ στο τέλος της ιστορίας.
3. Εσύ και η Ελπίδα κρύβ_____ τα δώρα στο ντουλάπι.
4. Ο Ίωνας κρύβ_____ πίσω από το δέντρο.

3 Παρέα στο σπίτι

- Ελπίδα** Βρέχει και δεν μπορούμε να παίξουμε έξω. Βαριέμαι τόσο! Κάθομαι όλη μέρα μέσα στο σπίτι, τριγυρνώ και γκρινιάζω.
- Ούμα** Εγώ, όταν είμαι σπίτι μόνη μου, ζωγραφίζω ή κάνω κατασκευές.
- Ελπίδα** Φοβάσαι την καταιγίδα;
- Ούμα** Φοβάμαι πολύ τις αστραπές και τα μπουμπουνητά. Όταν είναι βράδυ σκεπάζομαι στο κρεβάτι και αγκαλιάζω το αγαπημένο μου αρκουδάκι.
- Ελπίδα** Εγώ τρέχω να βρω τον μπαμπά ή τη μαμά μου και τους αγκαλιάζω σφιχτά.
- Ούμα** Τώρα που είμαστε μαζί δεν φοβόμαστε τόσο ούτε βαριόμαστε. Έλα να παίξουμε!
- Ελπίδα** Ααα! Μόλις σκέφτηκα ένα αστείο παιχνίδι αντιβαρεμάρας. Θα γελάσουμε πολύ!

Τι μπορεί να σημαίνει η λέξη «αντιβαρεμάρα»; Τι παιχνίδι θα είναι αυτό;

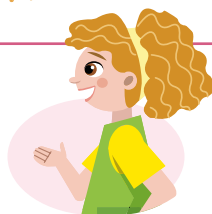
1 Εντοπίζουμε στο κείμενο πώς περιγράφουν τα κορίτσια τα συναισθήματά τους. Συμπληρώνουμε τον πίνακα.

	Ελπίδα	Ούμα
1. Τι νιώθει;		
2. Πότε νιώθει έτσι;		
3. Τι κάνει για να αντιμετωπίσει αυτό που νιώθει;		
4. Πώς νιώθει τώρα που είναι με τη φίλη της;		

2 Διαλέγω την Ελπίδα ή την Ούμα και περιγράφω τα συναισθήματά της.

Η _____ αισθάνεται _____ όταν _____.
 Τότε _____ και _____. Νιώθει καλύτερα όταν _____.

Τα συναισθήματα έρχονται όπως τα κύματα (άνω τελεία) άλλοτε είναι μικρά και άλλοτε μεγάλα, και θέλουν να βγουν έξω: **χαρά, λύπη, θυμός, απογοήτευση, ζήλια** και τόσα άλλα.

3 Μιλάμε για τα δικά μας συναισθήματα.

1. Νιώθω μεγάλη χαρά όταν _____
2. Λυπάμαι πολύ όταν _____
3. Θυμώνω στο σχολείο όταν _____
4. Είμαι ενθουσιασμένη ___ όποτε _____
5. Φοβάμαι κάθε φορά που _____

Ακούστε το παραμύθι που διάβασα! Μου προκάλεσε πολλά συναισθήματα!!

4 Όταν είπα «φτάνει»!

1 Ακούμε το παραμύθι και διαλέγουμε τη σωστή απάντηση.

1. Το όνομα της ηρωίδας είναι:
 - α Άγκνες
 - β Σαρλότ
 - γ Σάιμον
2. Η ηρωίδα πάντα φοβόταν:
 - α τους λύκους
 - β τους σκύλους
 - γ το σκοτάδι
3. Η Άγκνες μιλούσε άσχημα στη Σαρλότ.
 - α Σωστό
 - β Λάθος
 - γ Δεν ξέρω
4. Η Σαρλότ στο τέλος έγινε φίλη με _____ και έφτιαξαν τη δική τους παρέα.
 - α την Άγκνες
 - β τον Ιωνά
 - γ τον Σάιμον

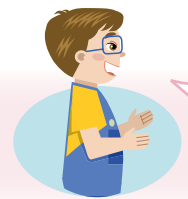
2 Απαντούμε προφορικά στις ερωτήσεις.

1. Ποια συμπεριφορά της Άγκνες έκανε τη Σάρλοτ να νιώθει «έναν κόμπο στο στομάχι» της;
2. Πότε εξαφανίστηκε «ο κόμπος στο στομάχι» της Σάρλοτ;
3. Γιατί πιστεύεις ότι η Άγκνες φερόταν έτσι;
4. Τι θα έκανες εσύ αν ήσουν στη θέση της Σάρλοτ;

3 Ζωγραφίζω ό,τι μου άρεσε περισσότερο από το παραμύθι. Παρουσιάζω στην τάξη τη ζωγραφιά μου.

5 Είμαστε μια οικογένεια

Ο παππούς νιώθει μοναξιά χωρίς τη γιαγιά. Θέλω να τον κάνω πάλι να χαμογελάει. Θα του δείξω το αγαπημένο μου βιβλίο.

Ο Έλφι, ένας ουρανοκατέβατος εξωγήινος, έπεσε μια μέρα στον πλανήτη Γη.

Ο Έλφι πήρε τον δρόμο βιαστικός, πότε περπατούσε, πότε περπατούσε. Σε μια στροφή του δρόμου συνάντησε έναν περίεργο κάτοικο αυτού του πλανήτη.

- Ποιος είσαι εσύ; Τον ρώτησε.
- Είμαι ένα λυκάκι, απάντησε εκείνο. Εσύ ποιος είσαι;
- Είμαι ο Έλφι. Έχασα το αστροποδήλατό μου. Μπορείς να με βοηθήσεις να το βρω;
- Έλα στο σπίτι μου να ρωτήσουμε την οικογένειά μου.
- Ποια είναι η οικογένειά σου;
- Η οικογένειά μου είναι όλοι οι δικοί μου που μ' αγαπούν και με βοηθούν σε κάθε δύσκολη στιγμή. Η μαμά, ο μπαμπάς, τα αδέρφια μου, η γιαγιά, ο παππούς, οι θείοι, τα ξαδέρφια μου...
- Τόσοι πολλοί... Ζείτε όλοι μαζί;
- Και βέβαια! Είμαστε μια μεγάλη οικογένεια.

Πράγματι, όλη η οικογένεια του μικρού λύκου έψαξε, αλλά δεν βρήκαν το αστροποδήλατο.

Σας ευχαριστώ, πάντως, που κάνατε τόσα πολλά για μένα, είπε ο Ουρανοκατέβατος, και έκανε να φύγει. Θα σας θυμάμαι πάντα.

Ιωάννα Μανάφη, Η μοναδική μου οικογένεια

1 Σωστό ή Λάθος; Βάζω ✓.

	Σ	Λ
1. Ο Έλφι έχασε το αστροποδήλατό του.	✓	
2. Ο Έλφι ζήτησε βοήθεια από το λυκάκι.		
3. Η οικογένεια των λύκων είναι μικρή.		
4. Ο μικρός λύκος νιώθει αγάπη και ασφάλεια μέσα στην οικογένειά του.		
5. Η οικογένεια των λύκων βρήκε το αστροποδήλατο του Έλφι.		

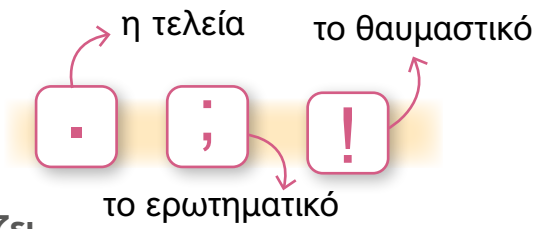
2 Ο Ίωνας με τον παππού συζητούν. Επιλέγουμε ένα ερώτημα και απαντούμε.

1. Τι κάνει ο Έλφι για να ξεπεράσει το πρόβλημά του;
2. Τι έκανε εντύπωση στον Έλφι για την οικογένεια του μικρού λύκου;
3. Εσύ τι θα έκανες αν έχανες κάτι σημαντικό;

3 Στο κείμενο 5 βρίσκουμε τα σημεία στίξης:

Πότε χρησιμοποιούμε το καθένα; Συμπληρώνουμε με αυτό που ταιριάζει.

σταματάμε εντελώς | ρωτάμε | υψώνουμε τη φωνή μας

1. Όταν βλέπουμε την _____
2. Όταν βλέπουμε το _____
3. Όταν βλέπουμε το _____

Μετά από αυτά, η πρόταση ξεκινά με κεφαλαίο γράμμα. Ξαναδιαβάζουμε το κείμενο χρωματίζοντας τη φωνή μας.

- 4 Βρίσκουμε το κόμμα , μέσα στο κείμενο του Έλφι. Όταν βλέπουμε το , σταματάμε για λίγο την ανάγνωση και συνεχίζουμε. Εξασκούμαστε στο κείμενο και ηχογραφούμε τη φωνή μας.

. ! ; , λέγονται όλα μαζί σημεία στίξης.

- 5 Ετοιμάζουμε καρτέλες με τα σημεία στίξης. Ένα παιδί διαβάζει δυνατά το κείμενο προσέχοντας τα σημεία στίξης. Σε κάθε σημείο στίξης σταματά. Το άλλο παιδί σηκώνει την καρτέλα με το σημείο στίξης που ταιριάζει.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

- 6 Έχεις χάσει ένα ρούχο ή παιχνίδι. Ζητάς βοήθεια από κάποιον και ψάχνετε μαζί. Σου κάνει 3 ερωτήσεις κι εσύ απαντάς. Βάζεις και τα σημεία στίξης που έμαθες.

Μας βοηθούν οι λέξεις:
τι, πού, πότε, πώς,
πάνω, κάτω, πίσω, μέσα, έξω...

6 Η ιστορία της Φραουλίτσας

Οι παππούδες και οι γιαγιάδες χρειάζονται συντροφιά. Κι είναι ωραίο να μας διαβάζουν παραμύθια. Χτες, η γιαγιά μου διάβασε το παραμύθι της Φραουλίτσας.

Μια φορά κι έναν καιρό, σε έναν όμορφο και καταπράσινο κήπο, ζούσε η μικρή Φραουλίτσα. Η Φραουλίτσα μεγάλωσε σε μια οικογένεια γεμάτη αγάπη και φροντίδα. Ένα πρωί, η Φραουλίτσα ρώτησε τους γονείς της:

«Μαμά, μπαμπά, τι κάνουμε όταν έρχονται δύσκολες στιγμές;»

Η μητέρα απάντησε με χαμόγελο:

«Όταν τα πράγματα γίνονται δύσκολα, μικρή μου, πάντα θυμόμαστε ότι είμαστε μια οικογένεια. Στεκόμαστε ο ένας δίπλα στον άλλο.»

Ο πατέρας πρόσθεσε:

«Μαζί μπορούμε να αντιμετωπίσουμε κάθε καταιγίδα. Η αγάπη και η ενότητά μας είναι η δύναμή μας.»

Γιώργος Αλιμπέρτης, Η ιστορία της Φραουλίτσας

Απαντάμε προφορικά στις ερωτήσεις:

- Τι είναι αυτό που προβληματίζει τη Φραουλίτσα;
- Τι απαντά η μαμά της για τις δυσκολίες;

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Τα άρθρα

Παρατηρούμε τις λέξεις με τα έντονα γράμματα.

Η Φραουλίτσα ζούσε σε **έναν** όμορφο και καταπράσινο κήπο. Μου αρέσει να ζωγραφίζω **τον** κήπο της Φραουλίτσας.

Είχε **μια** οικογένεια γεμάτη αγάπη και φροντίδα. **Η** οικογένειά της ήταν πολύ αγαπημένη.

Μετά συμπληρώνουμε τις προτάσεις στον πίνακα.

Η Φραουλίτσα ζούσε σε _____ όμορφο καταπράσινο κήπο.	Μου αρέσει να ζωγραφίζω _____ όμορφο καταπράσινο κήπο της Φραουλίτσας.
Έχει _____ οικογένεια γεμάτη αγάπη και φροντίδα.	_____ οικογένειά της είναι πολύ δεμένη.
Είναι ωραίο να μας διαβάζουν _____ παραμύθι.	Χτες ο παππούς μου διάβασε _____ παραμύθι της Φραουλίτσας.

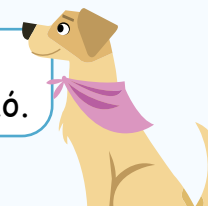
Οι μικρές λέξεις που συμπλήρωσες στον πίνακα λέγονται άρθρα και είναι δύο ειδών:

Οριστικό (συγκεκριμένο ή γνωστό)	Αόριστο (μη συγκεκριμένο ή άγνωστο)
Ο κήπος του παππού μου...	Υπάρχει ένας κήπος...
Η οικογένεια της Φραουλίτσας...	Μια οικογένεια ήρθε στη γειτονιά.
Το παραμύθι του Κοντορεβουθούλη...	Ένα παραμύθι από τη γιαγιά...

Το οριστικό άρθρο έχει ενικό και πληθυντικό αριθμό.

	Ενικός	Πληθυντικός
Αρσενικό	ο κήπος	οι κήποι
Θηλυκό	η οικογένεια	οι οικογένειες
Ουδέτερο	το παραμύθι	τα παραμύθια

Το αόριστο άρθρο έχει μόνο ενικό αριθμό.

Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
ένας κήπος	μια οικογένεια	ένα παραμύθι

Οι λέξεις, μαζί με τα άρθρα τους, κλίνονται, δηλαδή αλλάζουν τη μορφή τους.

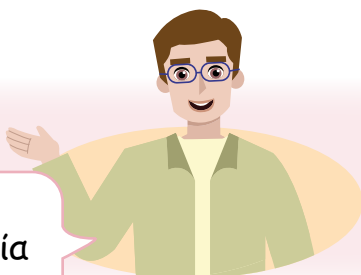
	Αόριστο άρθρο - Ενικός αριθμός		
Ονομαστική	ένας κήπος	μια οικογένεια	ένα παραμύθι
Αιτιατική	έναν κήπο	μια οικογένεια	ένα παραμύθι
Γενική	ενός κήπου	μιας οικογένειας	ενός παραμυθιού

Ορθογραφία: Η Φραουλίτσα και οι γονείς της φροντίζουν τον κήπο και ξεπερνούν τις δυσκολίες.

Κύριε, όσοι έχουμε αδέρφια, η αγάπη των γονιών μας μοιράζεται;

Μάλλον πολλαπλασιάζεται, παιδιά! Ελάτε τώρα να διαβάσουμε μια ιστορία με δύο αδερφάκια.

7 Μια άλλη μέρα θα νικήσεις εσύ

Ο Άρης και ο Πέτρος, δύο αδέρφια κάστορες, συναγωνίζονται καθημερινά σε όλα και νικητής βγαίνει πάντα ο Άρης... «Έριξα και τους έξι με τη μία!» φωνάζει ο Άρης, ο μικρός κάστορας. Ο Πέτρος κοιτάει τους έξι ανανάδες που σκορπίστηκαν στο έδαφος. «Σειρά σου τώρα».

Ο Πέτρος παίρνει φόρα και βλέπει την καρύδα του να γίνεται χίλια κομμάτια στο διπλανό δέντρο. Οι έξι ανανάδες ούτε που κουνήθηκαν. «Χα χα χα» γέλασε ο Άρης. «Είμαι και ο πρώτος. Σε νίκησα!» Ο Πέτρος κατεβάζει το κεφάλι. «Δε μου αρέσει αυτό το παιχνίδι» λέει απέξω του κι από μέσα του σκέφτεται: Κερδίζεις πάντα εσύ. «Χα χα χα» γέλασε ο Άρης. «Δε λες καλύτερα ότι δε σου αρέσει να χάνεις; Πονάει, ε;» λέει και ρίχνει μια με την καρύδα του – και πάρ' τους κάτω όλους τους ανανάδες.

Ο Πέτρος αναρωτιέται πότε θα έρθει εκείνη η μέρα που θα φωνάξει κι αυτός «Σε πέρασα!». Η μαμά τους τους εξηγεί πως η αληθινή ζωή είναι γεμάτη χαρές και λύπες. «Μια άλλη μέρα θα νικήσεις εσύ, Πέτρο».

Μαρία Παπαγιάννη, Μια άλλη μέρα θα νικήσεις εσύ

1 Διαλέγω τη σωστή απάντηση:

- Ο Πέτρος και ο Άρης είναι αδέρφια.
 - α** παιδιά
 - β** λύκοι
 - γ** κάστορες
- Στα παιχνίδια τους νικητής βγαίνει πάντα
 - α** ο Πέτρος.
 - β** ο Άρης.
 - γ** κανείς από τους δύο.

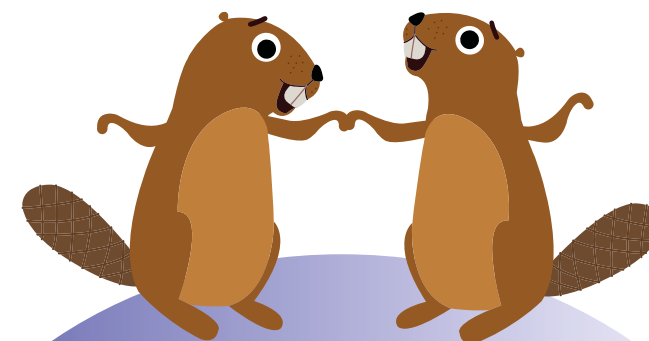
2 Αντιστοιχίζω τα σωστά:

1. Ο Πέτρος

2. Ο Άρης

- α** Βγαίνει πάντα νικητής.
- β** Έριξα και τους έξι με τη μία!
- γ** Η καρύδα του γίνεται χίλια κομμάτια.
- δ** Είμαι και ο πρώτος.
- ε** Δε μου αρέσει αυτό το παιχνίδι.
- ζ** Αναρωτιέται πότε θα φωνάξει: «Σε πέρασα!»

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

1 α. Μια λέξη που δείχνει πώς νιώθεις μπορεί να είναι:

ρήμα	γκρινιάζω Ο Πέτρος <i>γκρινιάζει</i> γιατί όλο χάνει.
ουσιαστικό	η γκρίνια Η <i>γκρίνια</i> του μικρού μου αδερφού είναι ανυπόφορη.
επίθετο	ο γκρινιάρης - η γκρινιέρα - το γκρινιάρικο Η αδερφή μου δεν είναι <i>γκρινιέρα</i> .

β. Συμπληρώνουμε τον πίνακα του συναισθήματος.

ρήμα	φοβάμαι Όταν γίνεται σεισμός, _____!
ουσιαστικό	ο φόβος Νιώθω _____, όταν είμαι στο σκοτάδι.
επίθετο	ο φοβισμένος - η φοβισμένη - το φοβισμένο Τα παιδιά είναι _____, επειδή άκουσαν έναν δυνατό θόρυβο.

γ. Συμπληρώνω με ένα δικό μου συναίσθημα.

ρήμα	
ουσιαστικό	
επίθετο	

Όταν έχεις αδερφάκι τη μια θυμώνεις και την άλλη γελάς!

8 Η Λίζα και το μικρό της αδερφάκι

Ποιος το φανταζόταν αυτό που μου συνέβη σήμερα το μεσημέρι! Γυρνάω από το σχολείο και βλέπω στο σαλόνι τον μπαμπά και εκείνο το μικρό, που όλο κλαψουρίζει και κυλιέται στο χαλί, να παίζουν με τα αγαπημένα μου παιχνίδια. **Θυμώνω** πολύ! **Βάζω** τις φωνές:

- Γιατί παίζετε με τα παιχνίδια μου;
Θα μου τα σπάσετε! **Δε σας αντέχω άλλο!**

Τρέχω στο δωμάτιό μου, **κλείνω** τα μάτια μου και **ηρεμώ**. Όταν τα ξανανοίγω τι να δω! Το μικρό μου αδερφάκι έχει μπει στο δωμάτιό μου. Στο χέρι του κρατάει μερικές καραμέλες και τρέχει προς το μέρος μου για να τις

μοιραστεί μαζί μου. Ξαφνικά, πατάει στους βόλους που ήταν πεταμένοι στο πάτωμα. **Τρόμαξα**, σίγουρα θα έπεφτε κάτω και θα έσπαγε το κεφάλι του! Αμέσως **πετάγομαι** και το παίρνω στην αγκαλιά μου. Το μικρό φοβάται και αρχίζει να κλαίει. Το **σφίγγω τρυφερά** στην αγκαλιά μου και αρχίζω να κλαίω κι εγώ. «Πόσο πολύ **με αγαπάει** και πόσο **το αγαπάω κι εγώ!**», σκέφτομαι.

(κείμενο της συγγραφικής ομάδας βασισμένο στο βιβλίο: Ο πύργος της Λίζας, Κατερίνα Ζωντανού)

1 Διαλέγω τη σωστή απάντηση:

1. Ποιο συναίσθημα ένιωσε η Λίζα στην αρχή;

α χαρά

β θυμό

γ αγάπη

2. Ποιο συναίσθημα ένιωσε στο τέλος;

α αγάπη

β φόβο

γ χαρά

2 Τι συνέβη και άλλαξαν τα συναισθήματα της Λίζας από την αρχή μέχρι το τέλος.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

3 Η Λίζα θέλει να περιγράψει τα συναισθήματά της σε μια φίλη της. Κρατάει σημειώσεις σε ένα σημειωματάριο.

Πότε έγινε;	Σήμερα το μεσημέρι, όταν χύρισα από το σχολείο...
Τι έγινε;	Ο μικρός με τον μπαμπά έπαιζαν με τα παιχνίδια μου!
Τι ένιωσα;	τρομερό θυμό, απελπισία
Πώς έδειξα το συναίσθημα;	Έβαλα τις φωνές.
Πώς το αντιμετώπισα;	Έφυγα και πήγα στο δωμάτιό μου, έκλεισα τα μάτια μου και ηρέμησα.

Να τι έγραψε στη φίλη της:

Σήμερα το μεσημέρι, μετά το σχολείο, βρήκα τον μικρό μου αδερφό με τον μπαμπά να παίζουν με τα παιχνίδια μου!

Τότε ένιωσα έναν τρομερό θυμό. Δεν μπόρεσα να κρατηθώ κι άρχισα να φωνάζω. Ένιωσα απελπισμένη.

Μετά πήγα στο δωμάτιό μου και έκλεισα τα μάτια μου. Γρήγορα ηρέμησα. Σκέφτηκα ότι ο μικρούλης ήθελε μόνο να παίξει. Σε λίγο ένιωθα πολύ καλύτερα...

4 Γράφουμε πώς νιώσαμε με κάτι που έγινε. Κρατάμε σημειώσεις.

Πότε;

Τι έγινε;

Τι ένιωσα;

Πώς έδειξα το συναίσθημα;

Πώς το αντιμετώπισα;

Ας γράψουμε το κείμενο στο τετράδιό μας.

9 Ο κήπος των συναισθημάτων

Κήπος των συναισθημάτων
καθενός μας η καρδιά!
«Λουλουδάκια» εκεί «φυτρώνουν»
που' χουν πλούσια μυρωδιά!

Η χαρά εκεί «ανθίζει»
και της λύπης ο λυγμός.
Η αγάπη, η φιλία
και ο φόβος κι ο θυμός!

Όλα μέσα στην καρδιά μας,
ζουν, τα συναισθήματά μας.
Μα είναι πάντα πιο καλό,
να περνούν κι απ' το μυαλό!

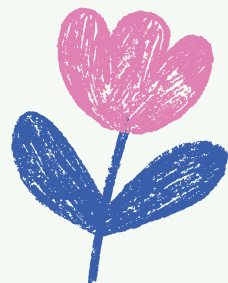
Γιώργος Σακελλαρίδης, Ο κήπος των συναισθημάτων

- Διαβάζουμε μεγαλόφωνα το ποίημα. Πού ζουν τα συναισθήματα μας;
- Ποια συναισθήματα βρίσκονται εκεί;
- Τι σημαίνει «Μα είναι πάντα πιο καλό να περνούν κι απ' το μυαλό!»;

Όλοι μαζί ζωγραφίζουμε έναν μεγάλο κήπο. Κάθε παιδί διαλέγει ένα συναίσθημα, το γράφει και το ζωγραφίζει. Τα κολλάμε όλα στον κήπο μας!

αγάπη

Γιασμίν

10 Η Γιασμίν και ο Χνούδης

Ναι! Η άνοιξη ήταν εκεί και τους χαμογελούσε.

Μουδιασμένη η Γιασμίν βγήκε στον κήπο του νέου σπιτιού. Περπάτησε ανάμεσα στους θάμνους. Ακολούθησε τα μυρμήγκια στη φωλιά τους. Είδε τα χελιδόνια που ετοίμαζαν τις δικές τους φωλιές. Κι αναστέναξε.

Αλλά δεν ήταν μόνη. Είχε τον Χνούδη. Και τους ανθρώπους που τη φιλοξενούσαν είχε. Τη γυναίκα και τον άντρα που πολύ της θύμιζαν τους γονείς της.

Φορούσε ολοκαίνουριο φουστάνι με γιασεμιά κεντημένο και μια μεταξωτή κορδέλα στα μαλλιά της, που έπεφταν ανάλαφρα στους ώμους της και... Θα έλεγε κανείς πως ήταν ευτυχισμένη. Αλλά όχι, δεν ήταν. Όσο κι αν προσπαθούσε.

Στη χούφτα της κρατούσε σφιχτά το σπασμένο μενταγιόν των γονιών της.

Δεν ήταν εύκολο να ξεχάσει το κορίτσι...

Φθινόπωρο ήταν όταν έφυγαν από την πατρίδα, τότε που χίλια μύρια κύματα πήραν μακριά τους γονείς της, και κάποιος της είπαν πως δεν τα είχαν καταφέρει. Φθινόπωρο ήταν και όταν γνώρισε τον Χνούδη και τον ακολούθησε στο σπίτι όπου περίσσευε η αγάπη.

Μερκούριος Αυτζής, Γιασμίν, η μαμά μου είναι...δύο!

1 Συζητάμε.

1. Ποια είναι η Γιασμίν και ποιος ο Χνούδης;
2. Πού βρίσκονται και τι κάνουν;
3. Ο Χνούδης βλέπει τη Γιασμίν μόνη της... Τι νιώθει;

Η Ενότητα 2 με μια ματιά!

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Ρήματα

Νιώθω πολύ όμορφα. | **Αισθάνομαι** μεγάλη χαρά.

Παθητική φωνή

χαίρομαι χαιρόμαστε
χαίρεσαι χαίρεστε
χαίρεται χαίρονται

Σημεία Στίξης

Τελεία ▪ Η Ούμα κοκκίνισε από ντροπή.
Κόμμα , Η Ελπίδα, ο Φίλιππος, ο Μάρκος είναι χαρούμενα παιδιά.
Θαυμαστικό ! Πόσο λυπάμαι!
Ερωτηματικό ; Πώς ένιωσες μετά τον αγώνα;

	Οριστικό άρθρο			Αόριστο άρθρο		
Ένα	ο κήπος	η φράουλα	το γατάκι	ένας κήπος	μία φράουλα	ένα γατάκι
Πολλά	οι κήποι	οι φράουλες	τα γατάκια	—	—	—

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Το Λεξιλόγιο των Συναισθημάτων

αγάπη, αγαπώ, αγαπημένος -η -ο φόβος, φοβάμαι, φοβισμένος -η -ο
χαρά, χαίρομαι, χαρούμενος -η -ο ζήλια, ζηλεύω, ζηλιάρης -α -ικο
λύπη, λυπάμαι, λυπημένος -η -ο θυμός, θυμώνω, θυμωμένος -η -ο

Επίθετα που περιγράφουν τα συναισθήματα:

μεγάλος ενθουσιασμός, **ξαφνικός** φόβος
μεγάλος -η -ο | πολύς - πολλή - πολύ | λίγος -η -ο | μικρός -ή -ό
τρομερός -ή -ό | φοβερός -ή- ό | αληθινός -ή -ό | ξαφνικός -ή -ό

Ελέγχω τις γνώσεις μου!

Συμπληρώνω με το συναίσθημα που ταιριάζει:

1. Νιώθω _____ γιατί έμαθα να κάνω ποδήλατο!
2. Αισθάνομαι _____, όταν με μαλώνουν.

«Κρύβω» ή «κρύβομαι»; Συμπληρώνω με τον σωστό τύπο:

3. Μου αρέσει να _____ κάτω από το κρεβάτι μου.
4. Η αδερφή μου _____ τα παιχνίδια της.
5. Εμείς _____ πίσω από τα δέντρα.
6. Η Ελπίδα _____ μέσα στην ντουλάπα.
7. Η Ίνα _____ τα κόκαλά της στο χώμα.

Συμπληρώνω τον διάλογο με τα σημεία στίξης που ταιριάζουν.

8. **Ηλίας:** Γιατί είσαι λυπημένος
Ίωνας: Επειδή η Ίνα είναι άρρωστη
9. **Ηλίας:** Μην ανησυχείς Θα γίνει γρήγορα καλά
Ίωνας: Μακάρι Την αγαπώ τόσο πολύ

Συμπληρώνω με το οριστικό ή το αόριστο άρθρο που ταιριάζει:

10. _____ οικογένειά μου είναι μεγάλη. Έχω _____ αδερφό και _____ αδερφή.
11. Έχω και _____ μικρό σκυλάκι. _____ σκυλάκι μου λέγεται Ίνα.
12. _____ Ίνα βρήκε _____ ξύλο και παίζουμε.

Γράφω σωστά και τονίζω:

13. Εγώ αγαπ_____ → η αγαπ_____
14. Θυμ_____ν_____ → ο θ_____μ_____ς
15. Εγώ λυπάμ_____ → η λ_____π_____

Μετρώ όλα τα σωστά:

Ξαναδιαβάζω (έως 6) μέτρια (4-7) πολύ καλά (8-11) άριστα (12-15)

28^η Οκτωβρίου

1 Όταν παίζαμε για τη νίκη, Καραγκιόζη μου

Ο πατέρας του Λευτέρη είναι караγκιοζοπαίχτης στην Αθήνα του 1940. Η ζωή τους θα αλλάξει όμως πολύ με ένα αναπάντεχο γεγονός.

Γινόμουν δώδεκα εκείνη τη μέρα του Οκτώβρη που το σεντόνι όλων μας γέμισε ξαφνικά σκιές άγνωστες και **απειλητικές**.

Είναι ακόμα νύχτα όταν οι σειρήνες κλέβουν τον ύπνο μας. **Στριγκλίζουν** σαν ζώο **λαβωμένο** και σταματημό δεν έχουν. Βγαίνουμε στα μπαλκόνια και κοιτάμε ανήσυχοι, μια τον δρόμο και μια τον ουρανό...

- Ξυπνήστε, Κολλητηράκια μου, έχουμε πόλεμο.

Εγώ κι ο πατέρας **κατευθυνόμαστε** προς το Σύνταγμα με τα πόδια. Η μητέρα και ο Ντίνος μένουν στο σπίτι.

Μια βροχή από «Όχι!» και «Ζήτω!» ποτίζει το κέντρο της Αθήνας. Οι καμπάνες συνοδεύουν τις φωνές μας, μπλέκονται με τις σειρήνες σε αυτό το παράξενο γλέντι. «Όλοι στον πόλεμο!»

Γιώτα Κ. Αλεξάνδρου, Όταν παίζαμε για τη νίκη, Καραγκιόζη μου

1 Απαντάμε στις ερωτήσεις.

1. Ποιο μήνα έχει γενέθλια ο Λευτέρης; Πόσων χρονών γίνεται;
2. Γιατί ηχούσαν οι σειρήνες;
3. Τι κάνει ο Λευτέρης και η οικογένειά του, όταν ακούν τις σειρήνες;
4. Πώς ένιωσαν οι άνθρωποι ακούγοντας τις σειρήνες;

2 Αντιστοιχίζουμε τις λέξεις του κειμένου με αυτές που έχουν την ίδια σημασία.

1. απειλητικές
2. στριγκλίζουν
3. λαβωμένο
4. κατευθυνόμαστε

- α. προχωράμε, κινούμαστε
- β. τραυματισμένο
- γ. επικίνδυνες, τρομακτικές
- δ. βγάζουν κραυγές, τσιρίζουν

2 Το συσσίτιο

Η Λότη και ο Μάνος ζουν με την οικογένειά τους στην Αθήνα τα χρόνια της γερμανικής Κατοχής και αντιμετωπίζουν όλες τις δυσκολίες του πολέμου που επιδεινώνονται από το κρύο του χειμώνα.

Το Δεκέμβρη του 1943, αρχή ενός ακόμα χειμώνα πείνας και παγωνιάς, άχνισε κάτι ζεστό ξαφνικά στην αυλή του σχολείου μας. Ήταν ένα μεγάλο καζάνι και μέσα είχε συσσίτιο για τα παιδιά.

Γύρισα στο σπίτι περήφανη, κρατώντας με προσοχή ένα τενεκεδάκι γεμάτο σούπα πηχτή.

«Γιατί δεν την έτρωγες στο σχολείο, καρδούλα μου;»
λαχτάρησε η μάνα μου.
«Αν σου χυνόταν στο δρόμο;»

Δεν ήξερε ότι με τίποτα δε θ' άφηνα το τενεκεδάκι μου να πάθει στο δρόμο κακό. [...]

«Θα φάτε λίγη σούπα κι εσείς, αλλιώς δεν τρώω καθόλου»
δήλωσα ορθά κοφτά.

«Το ίδιο κι εγώ» φώναξε ο Μάνος, ο αδερφός μου.

Κι έτσι γινόταν από κείνη τη μέρα σε κάθε συσσίτιο που κουβαλούσαμε οι δυο μας από το σχολείο. Έτρωγαν οι μεγάλοι από μια κουταλιά και το υπόλοιπο εμείς οι δυο. Καμιά φορά φιλοξενούσαμε και το θείο το Νίκο, τον μικρότερο αδερφό της μαμάς. Έτρωγε την κουταλιά του κι εκείνος κι ύστερα προσπαθούσε να μας κάνει να γελάσουμε λιγάκι μ' ένα σωρό αστεία και πειράγματα.

Λότη Πέτροβιτς-Ανδρουτσπούλου, Ο καιρός της σοκολάτας

1 Απαντάμε στις ερωτήσεις.

1. Για ποια εποχή μιλάει η ιστορία;
2. Τι είναι το συσσίτιο; Πότε ξεκίνησε να προσφέρεται στο σχολείο;
3. Ποιες δυσκολίες ζουν οι άνθρωποι σε πόλεμο; Βρίσκουμε στο κείμενο.
4. Τι άλλο συνέβαινε εκείνη την εποχή; Συζητάμε στην τάξη.

2 Συζητάμε.

1. Πώς ένιωσαν τα παιδιά όταν ήρθε το συσσίτιο στο σχολείο;
2. Πώς ένιωσαν οι γονείς όταν τα παιδιά τους πρότειναν να μοιραστούν το συσσίτιο;
3. Γιατί τα παιδιά έδιναν στους γονείς τους από το συσσίτιο;

3 Ελπίδα

Ο πόλεμος είναι φωτιά που καίει τους ανθρώπους και στάχτη αφήνει μοναχά στους όμορφους τους τόπους.

Μα από τη στάχτη ξεπηδά μία μικρή ελπίδα. Την άρπαξα, τη φύλαξα αμέσως σαν την είδα.

Στη χούφτα μου την κράτησα σφιχτά να μη μου φύγει για να τη δώσω στους λαούς κι ας είναι τόση λίγη.

Κι απ' την ελπίδα τράφηκε ολόκληρος ο κόσμος κι έτσι άνοιξε ξανά της λευτεριάς ο δρόμος.

Πέτρος Δημητριάδης, *Ελπίδα*

1 Απαντάμε στις ερωτήσεις.

1. Τι είναι ο πόλεμος;
2. Τι προκαλεί στους ανθρώπους και στη φύση;
3. Σε τι βοηθά η ελπίδα τον κόσμο;
4. Διαβάζουμε δυνατά το ποίημα. Κυκλώνουμε τις λέξεις με ομοιοκαταληξία σε κάθε στροφή.

Επέτειος του Πολυτεχνείου

4 Ο Αρπατίλαος ο πρώτος

Μια φορά και έναν καιρό, σε μια μακρινή χώρα που την έλεγαν Ουρανούπολη, βασίλευε ένας μισητός άρχοντας, ο Αρπατίλαος ο πρώτος.

Ο άρχοντας αυτός είχε ένα φτερό από κοράκι. Με το φτερό αυτό έγραφε νόμους. Όχι, όμως, συνηθισμένους νόμους. Νόμους απαίσιους και φοβερούς.

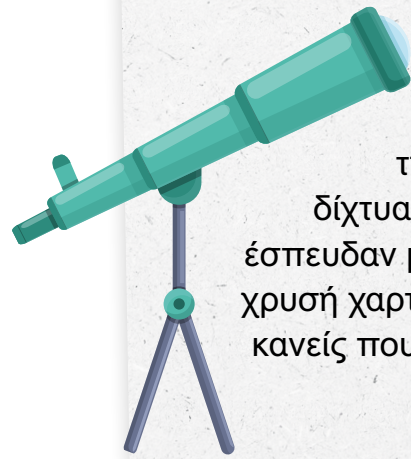
Για να σας δώσω ένα παράδειγμα, ήθελε οι υπήκοοί του να δουλεύουνε ασταμάτητα στα ορυχεία και να βγάζουν πολύτιμα πετράδια. Είχε βγάλει έναν νόμο που καταργούσε τις Απόκριες, τα διαλείμματα των σχολείων, τα πάρτι των γενεθλίων και τις Κυριακές. Σύμφωνα με τον νόμο αυτό, οι Κυριακές άλλαζαν όνομα: βαφτίζονταν «Προδευτέρες» και δεν ξεχώριζαν στο παραμικρό από τις κανονικές Δευτέρες.

Ένας άλλος νόμος πάλι όριζε ότι όλα τα λούνα παρκ και οι παιδικές χαρές έπρεπε να κλείσουν και στη θέση τους να στηθούν πέτρινες φυλακές.

Και να 'ταν μόνο αυτοί οι νόμοι!... Δεν ήταν... Είχε βγάλει τόσους πολλούς νόμους ο Αρπατίλαος, που οι ταλαίπωροι Ουρανουπολίτες, ό,τι και να κάνανε, δεν μπορεί, όλο και κάποιον θα παραβιάζανε.

Ο λόγιγκας, ας πούμε, απαγορευόταν αυστηρά. Και όποιος φταρνιζόταν ή έξιχνε τη μύτη του ή έκανε κατακόρυφο στο μπαλκόνι του έπρεπε να πληρώνει βαρύ πρόστιμο.

Ο Αρπατίλαος είχε και ένα τηλεσκόπιο. Το έπαιρνε, λοιπόν, πήγαινε στον πιο ψηλό πύργο του παλατιού και μόλις έβλεπε κάτι που του άρεσε, την πιο λαχταριστή τηγανητή πατάτα ή την πιο σπαρταριστή τσιπούρα στα δίχτυα κανενός ψαρά, ειδοποιούσε τους φρουρούς του, που έσπευδαν με τις μοτοσικλέτες τους, την άρπαζαν, την έβαζαν σε μια χρυσή χαρτοσακούλα και του την έφερναν. Δεν είναι λοιπόν ν' απορεί κανείς που οι Ουρανουπολίτες αντιπαθούσαν φοβερά τον Αρπατίλαο.

Ευγένιος Τριβιζάς, Τα μαγικά μαξιλάρια

1 Κυκλώνουμε τη σωστή απάντηση.

- Σε μια μακρινή χώρα, την Ουρανούπολη,
 - ζούσαν χαρούμενοι οι πολίτες
 - βασίλευε ο Αρπατίλαος ο πρώτος.
- Οι νόμοι του ήταν
 - απαίσιοι και φοβεροί.
 - δίκαιοι και εξαιρετικοί.
- Οι Ουρανουπολίτες
 - συμπαθούσαν τον βασιλιά
 - έκαναν δώρα στον βασιλιά τους.

2 Συζητάμε.

- Πώς σας φαίνεται η εικόνα του βασιλιά;
- Για ποιο λόγο χρησιμοποιούσε το τηλεσκόπιο;

3 Απαντάμε στις ερωτήσεις.

- Για ποιο λόγο πιστεύεις ότι ο Αρπατίλαος έγραφε τόσους νόμους;
- Αν ζούσες στην Ουρανούπολη τι θα έκανες για να βοηθήσεις την πόλη σου;
- Με ποια γεγονότα της Ελλάδας μπορούμε να συνδέσουμε αυτό το παραμύθι;

Χριστούγεννα - Πρωτοχρονιά

5 Ένα δώρο για τον μικρό Χριστό

Πριν από πάρα πολλά χρόνια ζούσε ένας γέρος τσαγκάρης. Το όνομά του ήταν Πανώφ. Ο μπαρμπα-Πανώφ δεν ήταν πλούσιος. Όλη η περιουσία του ήταν ένα μικρό δωμάτιο που έβλεπε στον δρόμο του χωριού.

Η γυναίκα του είχε πεθάνει πριν από πολλά χρόνια και τα παιδιά του είχαν πια μεγαλώσει και είχαν φύγει από το σπίτι του. Δεν είχε πια κανένα κοντά του...

Είναι βράδυ παραμονής Χριστουγέννων. Ο μοναχικός ηλικιωμένος τσαγκάρης, μπαρμπα-Πανώφ, κατεβάζει από το ψηλό ράφι το παλιό καφέ βιβλίο, κάθεται στην αναπαυτική πολυθρόνα του και αρχίζει να διαβάζει...

Διαβάζει από το βιβλίο την ιστορία της γέννησης του Χριστού, την ιστορία δηλαδή των Χριστουγέννων. Καθώς διαβάζει, διάφορες σκέψεις περνούν από το μυαλό του...

Πόσο θα ήθελε να πρόσφερε ο ίδιος καταφύγιο στον Ιωσήφ, τη Μαρία και τον νεογέννητο Χριστό!

Διαβάζοντας, όμως, για τους τρεις μάγους και τα πολύτιμα δώρα που έφεραν στον Χριστό, σκέφτεται με λύπη πως, αν ο Χριστός ερχόταν στο σπίτι του, ο ίδιος δεν θα είχε τίποτα να του δώσει. Ξαφνικά, ένα χαμόγελο ζωγραφίζεται στο πρόσωπό του και τα μάτια του λάμπουν. Σηκώνεται από την πολυθρόνα του, πηγαίνει στο ψηλό ράφι και βρίσκει ένα σκονισμένο κουτί. Το ανοίγει και βγάζει από μέσα ένα ζευγάρι παιδικά παπούτσια. Ήταν στ' αλήθεια τα ωραιότερα παπούτσια που είχε ποτέ κάνει!

Αυτά θα του έδινε, αν ερχόταν στο σπίτι του!

Λέων Τολστόι, Τα ιδιαίτερα Χριστούγεννα του παππού Πανώφ

1 Κυκλώνουμε τη σωστή απάντηση.

- Ο μπαρμπα-Πανώφ ζούσε
 - μαζί με τη γυναίκα του.
 - μόνος του.
- Η ιστορία διαδραματίζεται _____ των Χριστουγέννων.
 - το προηγούμενο βράδυ
 - την επόμενη μέρα
- Το ζευγάρι παιδικά παπούτσια που είχε φτιάξει ο Πανώφ
 - θα τα χάριζε στον Χριστό.
 - θα τα κρατούσε για τον εγγονό του.

2 Συζητάμε.

- Πώς νιώθει ο μπαρμπα-Πανώφ την παραμονή των Χριστουγέννων;
- Ποια σκέψη τον έκανε να λυπηθεί;
- Τι έκανε μετά; Πώς ένιωσε στο τέλος;

3 Έρχονται Χριστούγεννα και σκέφτεστε τα παιδιά που χρειάζονται βοήθεια, αγάπη και δώρα. Τι θα θέλατε να τους χαρίσετε; Όλη η τάξη μαζί ετοιμάζετε το δώρο σας.**6 Πρωτοχρονιά**

Πριν πολλά πολλά χρόνια, μια παραμονή Πρωτοχρονιάς, ο Αϊ-Βασίλης ετοιμαζόταν για το καθιερωμένο ταξίδι του στη γη. Όλα φαίνονταν να πηγαίνουν μια χαρά, ως τη στιγμή που φόρεσε τη γνωστή κόκκινη στολή. Έδωσε τη ζώνη του σφιχτά κι έσκυψε να φορέσει τα μπότινια τα ζεστά.

Κάτι συνέβη εκείνη τη στιγμή κι η δεξιά του μπότα ήταν στενή. Τι να κάνει τώρα; Η ώρα περνούσε, έπρεπε να βιαστεί. Σκέφτηκε να την αφήσει ανοιχτή, να μη δέσει τα κορδόνια της σφιχτά. Βέβαια, δεν ήταν και η πιο καλή ιδέα, όμως δεν είχε άλλη επιλογή.

Χωρίς δεύτερη σκέψη ετοιμάστηκε και βγήκε στην αυλή να επιβλέψει τα πάντα για τελευταία φορά. Τα κουδουνάκια του έλκηθρου χτύπησαν ρυθμικά και το ταξίδι ξεκίνησε.

Ο Αϊ-Βασίλης έμπαινε κρυφά από τα παράθυρα, τις καμινάδες και τις πόρτες, άφηνε τα δώρα κι έτρωγε γλυκά. Ούτε που θυμόταν ότι ήταν στενή η μπότα η δεξιά. Στο νου του είχε μόνο να μοιραστούν τα δώρα σωστά. Λίγο πριν φέξει, ο Αϊ-Βασίλης αισθάνθηκε να κρυώνει αρκετά. Κοίταξε τον σάκο του. Μέσα υπήρχε το τελευταίο δώρο, το πακέτο της Ελευθερίας.

Πήρε γρήγορα την τελευταία στροφή, πρόσταξε τα ταρανδάκια να τρέξουν πιο πολύ. Σε λιγότερο από δυο λεπτά βρισκόταν πάνω από το ξύλινο σπιτάκι. Στον πάνω όροφο η Ελευθερία κοιμόταν βαθιά.

Τη στιγμή που ετοιμαζόταν να φύγει, ακούει μια φωνή:

«Ποιος είναι εκεί;»

«Ωχ! Θεέ μου! Ξύπνησε η μικρή! Πρέπει να βιαστώ! Θα φύγω απ' την αυλή».

Όπως έτρεχε στο χιόνι για να προλάβει να εξαφανιστεί, δεν κατάλαβε ότι λύθηκαν τα κορδόνια κι η δεξιά του μπότα κόντευε να βγει.

Με το σάλτο που έκανε ο Αϊ-Βασίλης πάνω στο έλκηθρο, η μπότα ξέφυγε απ' το πόδι του και προσγειώθηκε απαλά στο χιόνι.

Δήμητρα Πυργελή, Η μικρή μπότα του Αϊ-Βασίλη

1 Απαντάμε στις ερωτήσεις.

- Τι συνέβη στον Αϊ-Βασίλη καθώς ντυνόταν;
- Τι έκανε για να το ξεπεράσει;
- Σε ποιον θα άφηνε το τελευταίο δώρο;
- Τι ξαφνικό συνέβη;

2 Τι έγινε μετά; Συνεχίζουμε την ιστορία: «Η Ελευθερία, τρίβοντας τα μάτια της, έτρεξε στην αυλή...».

Το γλωσσάρι μας

ανακοίνωση (η): ένα μήνυμα που το λέμε ή το γράφουμε, για να το μάθουν όλοι.

ανάμνηση (η): αυτά που θυμόμαστε από το παρελθόν και μας κάνουν να νιώθουμε όμορφα ή λυπημένα.

αντιβαρεμάρα (η): Κάτι που κάνουμε για να περνάμε ευχάριστα την ώρα μας.

αντιμετωπίζω (ρήμα): προσπαθώ να λύσω ένα πρόβλημα, μια δυσκολία ή μια κατάσταση.

αντίρρηση (η): η διαφωνία, όταν δε συμφωνούμε με κάποιον.

απελπισμένος -η -ο (επίθ.): αυτός που νιώθει λύπη και δεν ξέρει τι να κάνει για να νιώσει καλύτερα.

αταξία (η): όταν υπάρχει ακαταστασία ή όταν οι άνθρωποι δεν ακολουθούν κανόνες και γίνεται φασαρία.

αχώριστος -η -ο (επίθ.): κάποιος που δε θέλει να απομακρυνθεί από έναν άλλον, γιατί είναι πολύ δεμένοι.

δήμος (ο): μια μεγάλη περιοχή όπου ζουν πολλοί άνθρωποι μαζί.

ημερολόγιο (το): ένα βιβλίο ή τετράδιο με ημέρες και μήνες, όπου γράφουμε όσα μας συμβαίνουν.

καθιερωμένο: αυτό που γίνεται για πολύ καιρό και όλοι το ακολουθούν ή το γνωρίζουν.

καταργώ (ρήμα): σταματώ κάτι, δεν το χρησιμοποιώ πια.

καταφύγιο (το): ένα ασφαλές μέρος όπου πηγαίνουμε για να προστατευτούμε.

λυγμός (ο): ο ήχος που κάνουμε όταν κλαίμε πολύ ή δυνατά.

προαύλιο (το): ο ανοιχτός χώρος έξω από ένα κτίριο.

σέβομαι (ρήμα): φέρομαι με καλό τρόπο στους άλλους και δεν τους πληγώνω.

συναγωνίζομαι (ρήμα): προσπαθώ να γίνω καλύτερος/η και να ξεπεράσω κάποιον άλλο/η στο παιχνίδι ή στο άθλημα.

συσσίτιο (το): το φαγητό που δίνεται δωρεάν σε ομάδες ανθρώπων που το έχουν ανάγκη.

φιλοξενώ (ρήμα): δέχομαι κάποιον στο σπίτι μου και τον φροντίζω.

Βιβλιογραφική αναφορά

Ευθυμίου, Α., Δήμος, Η., Μητσιάκη, Μ., & Αντύπα, Ι. (χ.χ.). *Εικονογραφημένο λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού: Το πρώτο μου λεξικό*. Αθήνα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων «Διόφαντος».

Μπαμπινιώτης, Γ. Δ. (2002). *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας* (2η έκδ.). Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε.

(Σημείωση: Οι ορισμοί διασκευάστηκαν σύμφωνα με το Βιβλίο Μαθητή της Β΄ τάξης)

Πηγές εικόνων - κειμένων

1η ενότητα - ΒΜ	
Τα κείμενα 1-2-3-6-7-8 είναι πρωτότυπα δημιουργήματα της συγγραφικής ομάδας	
Κείμενο 4 - Σελ. 20	Το σχολείο ξαναρχίζει Ρενέ Γκοσιννύ – Ζαν-Ζακ Σενπέ, «Ο μικρός Νικόλας σε νέες περιπέτειες», Εκδόσεις Πατάκη, 2020
ΑΚΟΥΣΤΙΚΑ	
1η ενότητα	
Κείμενο 5 - Σελ. 27	«Πρώτη μέρα στο σχολείο» (00:29-2:23) https://www.youtube.com/watch?v=0Z5v15D22ho ΕΧΕΙ ΓΙΝΕΙ ΠΡΩΤΟΤΥΠΗ ΕΓΓΡΑΦΗ
Κείμενο 9 - Σελ. 36	Η Άννα και τα λάθη της, Πηγή: Άννη Θεοχάρη, «Το λάθος της Άννας», Εκδόσεις Ελληνοεκδοτική, 2021
Κείμενο 10 - Σελ. 38	Οι λέξεις αλλιώς..., Πηγή: Αντώνης Παπαθεοδούλου, «Όχι, Κυρία», Εκδόσεις: ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, 2013
Κείμενο 11 - Σελ. 40	«Πετάει, πετάει το σχολείο», Χρήστος Μπουλότης, εκδ. Παπαδόπουλος, 2007
2η ενότητα - ΒΜ	
Τα κείμενα 2 - 3 είναι πρωτότυπα δημιουργήματα της συγγραφικής ομάδας	
Κείμενο 1 - Σελ. 46	«Πώς νιώθεις σήμερα;», Στεφανί Κουτιριέ - Μορέν Πουανιονέκ, Μετάφραση: Αρμενιάκου Κωνσταντίνα, ΜΙΝΩΑΣ, 2019, Διασκευή
ΑΚΟΥΣΤΙΚΑ	
Κείμενο 4 - Σελ. 57	Όταν είπα «φτάνει»!, «Η μέρα που έγινα λύκος» https://www.youtube.com/watch?v=kpnRS6nOp0I ΕΧΕΙ ΓΙΝΕΙ ΠΡΩΤΟΤΥΠΗ ΕΓΓΡΑΦΗ
Κείμενο 5 - Σελ. 58	«Η μοναδική μου οικογένεια», Ιωάννα Μανάφη, εκδ. Οσελότος, 2016
Κείμενο 6 - Σελ. 61	«Η ιστορία της Φραουλίτσας», Γιώργος Αλιμπέρτης Πηγή: https://www.paidika-paramythia.gr/story/277/i-istoria-tis-mikris-fraoylitsas , ανακτήθηκε 1/8/2024
Κείμενο 7 - Σελ. 64	«Μια άλλη μέρα θα νικήσεις εσύ», Μαρία Παπαγιάννη, εκδ. ΠΑΤΑΚΗ, 2013, Διασκευή
Κείμενο 8 - Σελ. 67	«Η Λίζα και το μικρό της αδερφάκι» κείμενο της συγγραφικής ομάδας βασισμένο στο βιβλίο: «Ο πύργος της Λίζας», Κατερίνα Ζωντανού, ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ, 2016
Κείμενο 9 - Σελ. 70	«Ο κήπος των συναισθημάτων», Γιώργος Σακελλαρίδης, ανακτήθηκε από https://gsakellaridis.gr/ Ανακτήθηκε 6/8/2024
Κείμενο 10 - Σελ. 71	Η Γιασμίν και ο Χνούδης, Πηγή: Μερκούριος Αυτζής, «Γιασμίν, η μαμά μου είναι... δύο!», Αθήνα 2019, Ψυχογιός
ΕΠΕΤΕΙΑΚΑ	
28Η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ	
Κείμενο 1 - Σελ. 74	«Όταν παίζαμε για τη νίκη, Καραγκιόζη μου.», Γιώτα Κ. Αλεξάνδρου, Ελληνοεκδοτική, 2019, Διασκευή
Κείμενο 2 - Σελ. 75	Το συσσίτιο «Ο καιρός της σοκολάτας», Λότη Πέτροβιτς-Ανδρουσοπούλου, Πατάκης 6η έκδοση
Κείμενο 3 - Σελ. 76	«Ελπίδα», Πέτρος Δημητριάδης, xromatistitaxi.blogspot.com , ανακτήθηκε 10/9/2024
Επέτειος του Πολυτεχνείου	
Κείμενο 4 - Σελ. 77-78	«Τα μαγικά μαξιλάρια» Ευγένιος Τριβιζάς, Εκδόσεις Πατάκη, 2011
Χριστούγεννα - Πρωτοχρονιά	
Κείμενο 5 - Σελ. 79	«Τα Ιδιαίτερα Χριστούγεννα του παππού Πανώφ», Λέων Τολστόι https://www.openbook.gr/ta-idiait-era-christoygenna-toy-papoy-panof/
Κείμενο 6 - Σελ. 80-81	Πρωτοχρονιά «Η μικρή μπότα του Αΐ-Βασίλη», Πυργελή Δήμητρα, Α.Α.Λιβάνη, 2009, Διασκευή

Οι φωτογραφίες του βιβλίου είναι από Freerik, Adobe Stock

- σελ. 75 η φωτογραφία πάνω αριστερά ©Royal Air Force Operations Over Albania and Greece, 1940-1941. ME(RAF)292_Royal Air Force official photographer, Hensser H_publicdomain via Wikimedia Commons

